

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

V. évfolyam 8. szám

<http://www.szikszu.hu/isk/gellert/>

1998. augusztus

Szent István ünnepére készülőben...

*"Őrizd meg mind-azt,
ami magyar és ne feledd el,
amely nemzetnek nincs múltja,
jövője sem lehet"*

(Szent István Imre fiához írt intelmeiből)

Az ünnep mindig egy - egy közösség ügye. "Minden közösség onnan felel, a világosság Atyjától származik." - tanít Szent Pál. Az ünnepelni tudás művészetét a családban tanuljuk meg. A család az ünnepre nevelő legkisebb és legfontosabb közösség. Kultúránk első táplálékát ott kapjuk, mikor anyánk csendes, áhítatos beszélgetésekben kinyitja lelkünk rejtett titkát, titokra éhes kapuit s beléülteti a nagy példaképek iránti csodálkozó vágyat. Szüleink közvetítik nekünk a megismerés végett a külvilágot a bölcsesség nevelő szűrőjén átszűrve, hogy érzékeny gyermeklelkünkhöz a jóra, szépre, igazra és szentire nevelő értékek jussanak. Az ünnepben éli meg a család önmaga belső mibenlétét, - divatos szóval: identitását.

Az ünneplés elsősorban a lélek dolga. A lélekben ragadjuk meg az eszményeket, a lélekben ébrednek a nagy tettekre ösztönző erők, a lélekben értjük meg Vörösmarty szavait: "Mi dolgunk a világon? Küzdeni erőnk szerint a legnemesbékért, előlünk egy nemzetnek sorsa áll..." Igen, nemcsak a család, de nagyobb közösség, a nemzet ügye is egy-egy ünnep. Szent István ünnep nemcsak a nemzet, de az ország ügye is. E két fogalom nem azonos. Egy országban több nemzet él, és egy nemzet több országban él. Mélyen gyökerező lelki értékeknek kell megvalósulni, hogy harmóniát teremthessünk.

Harmóniát, békét, hogy végül is az öröm csilloghasson mindenki, legalább is minden gyermek szemében, - ebben álom én példaképnek Szent István királyt.

Hogy is volt ez?

A magyarok a hiedelmekkel ellentétben nem egy rendezett Európába érkeztek. Európa egy forrongó, átalakulásban lévő terület volt. A némelek közül a lörzsi háborúk dúltak, külön voltak még az egyes törzsek. Angliát a dánok tartották uralmuk alatt. Franciaország r:am volt egységes állam. A vikingeknek nevezelt norvég és svéd kalózok rettegésben tartották az egész földrészt. Meghódították a franciák tengerpartját, Normandiát, elfoglalták Szicíliát. Lehajóztak a Volgán, és Kievben megalapítottak egy államot, s elnevezték Rusznak. Minden mozgásban volt, semmi sem volt elrendezve, kivéve a keresztény hitet, amit Róma és Cluny képviselt.

Éppen ezer körül jártunk - amit hangsúlyozottan misztikus évnek tartottak - s néhány nagyszerű éve

Prokop Péter: Szent István király
(Szent Gellért Katolikus Általános Iskola,
Gyomaendrőd)

következik Európának. Egy kiváló pápa, az akkori világ egyik legműveltebb és legnagyobb embere, II. Szilveszter zseniálisan szervezte az egységes Európát. Az ő nevéhez fűződik a keresztény Anglia, Spanyolország, Franciaország, Németország megszervezése. S ebbe a védő félkörbe nagyszerűen illik bele Magyarország. István király ezt pontosan érejte, s érezte is.

A törpék mindig zavart kellenek, csak a nagy formátumú emberek képesek rendet csinálni, mert átlátják az egész horizontot.

Ünnep? - Megismerni egy-egy nagylormátumú embert és felsorakozni mögéjük. Ez erkölcsi kötelességünk. A zoltárban olvasom: - "Taníts számot vetni napjaink sorával, hogy békességre neveljük szívünket." A zoltáros Istenhez imádkozik, aki tanít. Ezt a tudományt kutatta egész életében Szent István király.

Egy ősi kínai közmondás szerint: - "Az állam akkor van rendben, amikor a kardokat rozsdá emészti, az ásókat fényesek, amikor a börtönök ürességtől konganak, a maglárok meg száruk, amikor az orvosok gyalog járnak, a pékeknek meg kocsira is jut, - ami csak akkor valósul meg, ha a törvényszék udvarát felveri a gyom, s a templom küszöbét kopoltra járják az emberek."

Szent István Imre fiához írt intelmeit olvasgatva érezzük a nemzetért és országért felelősséget érző bölcs király aggodalmát, ő nagyon is tudta, hogy a jog, a törvénykezés fontos, mit emberi szorgalom lormál cikkekbe, de nem elég. Mert mögötte ott kell állnia egy olyan egyetemes és emberi törvénynek, ami a lelkiismeretben szólal meg, és ez az erkölcsi törvény, ami nem az emberek érdekekből született, de az emberét van.

Az erkölcsi törvény esetében az ember lelkiismeretében ismeri fel végső célját és eszményeit, amiket követni "kell" s amit elérni akar. Szándékában áll úgy tenni, hogy végső célját elérje, s eszményeit megvalósítsa. Ha végső céljának megfelelően tett, lelkiismeretét nyugalom tölti el: - "megletem, amit megtehettem." A jog külsőleges, emez a lélek benső világában zajlik. Azt írják, hogy Szent István nem mosolygott, inkább komor volt. Ily felelősséggel a vállán és ily nagy feladattal lelkében oly körülmények között - úgy gondolom - érthető.

Minél inkább áthatja a közösség tagjait, lelkiismeretüket az erkölcsi érzékenység, a szent iránti fogékonyság, az igaznak, a jónak, szépnek ismerete és megvalósításának szándéka, - annál kevesebb törvényt kell hozni.

Az Isten törvényeit valakinek képviselnie kell itt a földön és hitelesen tanítani, ezért írja Imre fiának: "Légy példaképe alattvalóidnak a katolikus és apostoli hit védelmezésében."

Ősi énekünk Szent Istvánról így szól:

*Ah hol vagy magyarok
Tündöklő csillaga!
Ki voltál valaha
Országunk istápjá!
Hol vagy István király?
Téged magyar kíván.
Gyászos öltözetben
Teelődött sírván...*

Megtépzott nemzeti öntudatunk és talajvesztett erkölcsi ellehetetlenülésünk olyan ünneplést indokol, mely nemzeti öntudatunkat életre kelti és erkölcsi ellehetetlenülésünket megállítja. Az ünnep az igaz, a jó, a szép és a szent megélése, - eszménykereső óhajlás, - vágy, törekvés, a lelki képességek aktivizálása, az erkölcsi értékek tisztázása, önazonosságunk, történelmi és társadalmi helyünk megtalálása. Mindezen tulajdonságok elevenen rajzolódhatnak ki Szent István királyunk iöl-séges alakján.

RÉTHY ISTVÁN

Önnak joga van tudni...

lémája van.
Kiemelte a keleti
régió különösen

hogya a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség (MKDSZ) június 20.-án tartotta első Küldöttgyűlését.

A 127 küldöttből jelen volt 96. A Gyomaendrődi MKDSZ-t 5 küldött képviselte. Olvasóinknak elmondtuk már, (de hátha valaki még nem tudja,) hogy a Gyomaendrődi kereszténydemokraták, amikor 97 nyarán kiléptek a KDNP-ből, akkor egy emberként léptek be az MKDSZ-be. Ebben a szervezetben segítettek a 98 évi választások során a jobboldal győzelmét itt helyben. Az országos eredmény, a jobb oldal győzelmén belül, hogy a Parlamentben van 13 kereszténydemokrata képviselő, akik a FIDESZ frakcióban dolgoznak.

A küldöttgyűlés ünnepi szónoka Varga László képviselő úr volt. A barankovicsi hagyomány hatásáról, és jelentőségéről beszélt. Hangsúlyozta, hogy a társadalmi átalakulással kapcsolatban a kereszténydemokratáknak kötelességeink vannak! Fontos a szociális igazságosságot érvényre juttatni, miszerint mindenki tehetsége szerint érvényesüljön! A töke mindig kapzsi, ezért erre nagyon kell vigyázni, hogy az egyén ne károsodjon. Véleménye szerint a 98-as választáson valami elkezdődött, és valaminek vége lett! A Fidesszel, MDF-el, tudja az MKDSZ a hosszú távú együttműködést megvalósítani. Megtisztelte a küldötteket, és üdvözlő beszédet is mondott Orbán miniszterelnök úr. Beszédében ismét megköszönte a közös sikert, "Bízunk, hittünk egymásban, így győztünk." Ezt a választási eredményt elérni és megtartani csak összefogással lehet. Hangsúlyozta továbbá, hogy a kormány csak úgy lehet sikeres, ha a polgárok támogatják, mozgósítják erejüket. A siker vezérfonala: az összefogás, és a kormányprogramot sikerre kell vinni a polgárok közreműködésével és segítségével. Elmondta, hogy az új kormány az üzleti világban is nyugalmat és bizalmat keltett. A választási program elnyerte a hazai és üzleti világ bizalmát. Nem késett a nemzetközi elismerés sem, Bonn, Brüsszel, Strassburg azonnal, mind örömmel fogadták a kormányváltást. Említette a miniszterelnök úr az országrészek fejlettségi problémáit, de a vidéknek sok közös prob-

nagy mértékű leszakadását, és a tennivalók nem tűnnek halasztást.

Véleménye szerint a magyar kereszténydemokráciának 2 dolgot kellett felismernie a közelmúltban. Az egyik, hogy a kereszténydemokrácia híveinek támogatása nélkül a választást sem most, sem a jövőben nem lehet megnyerni, a másik pedig, hogy önmagukban sem képesek a győzelemre, erőhozzáadásra van szükség. Ezért az együttműködést hosszú távra kell terveznünk!

A jelenlévők nagy tetszéssel és őszinte örömmel fogadták a miniszterelnök úr üdvözlő és köszönő szavait. Ezt követően Surján elnök úr beszámolója következett. Emlékeztette a küldötteket, hogy éppen 294 napja alakult meg Győrben az MKDSZ. A nemzeti, keresztény értékekért tenni akaró és tenni képes kormányt akartunk, ami csak a jobb oldal összefogásával jöhetett létre. "Dávid ismét legyőzte Góliátot, és ebben szövetségünknek része volt," mondta Surján László az MKDSZ elnöke.

Az Alapszabály módosítása után megválasztotta a Választmány Dr. Rapcsák András alelnököt ügyvezető elnökké, az ügyvezetőmunka javítására. Tudomásul vette a Választmány az Elnökség június 17-i döntését, ahol is az Ügyvezető Elnökség létszámát 3 fővel bővítették. Az új alelnökök: Csépe Béla, Latorcai János, és Rapcsák András. Rapcsák ügyvezető elnök úr személyes bemutatkozása után, rövid programismertetést tartott. Elmondta, hogy 55 éves, 8 éve polgármestere Hódmezővásárhelynek, 1994. évtől parlamenti képviselő

hiszen ami jó a nemzetnek, az nem lehet ellentétes. Történelmi változás történt idén a választásokon. A választási győzelmet meg kell őriznünk, mi nem lehetünk eszköze semminek, ami bomlaszt! Hisszük a kereszténydemokrata gondolat érvényre jutását a gazdaságban és a társadalomban. Hangsúlyosan akarjuk a kereszténydemokráciát, ezért olyan pozíciót kell elérni, hogy ez sikerüljön. A parlamentben a 13 kereszténydemokrata képviselőre, és az őszi önkormányzati választásokon pozíciót szerző kereszténydemokratákra nagy feladat vár, a tisztességes, jó szakmai munka révén, hangsúlyozta az ügyvezető elnök.

Szövetségünk újabb nagy erőpróba előtt áll, az önkormányzati választásokon szövetségünk van a sikerre! Ezen a választáson a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség egyenrangú a pártokkal! A jelölések során közös fellépést szorgalmazunk a polgári kormányt támogató minden politikai erővel. Az az érdekünk, hogy az ellenzékkel szemben az új kormányt támogatóiból, a helyi szempontok figyelembevételével a lehető leghasznosabb polgári összefogás alakuljon ki. Így jöhetnek létre az önkormányzatokban azok a közös polgári frakciók, amelyek akkor is valóssá teszik a jövőre nyitott összefogást, ha annak intézményes megalakulására az önkormányzati választások előtt nem kerülne sor.

Büszkén valljuk, képviseljük értékeinket! Hit, hűség, bizalom, talán ezzel a 3 szóval jellemezhető legjobban a Magyar Kereszténydemokraták Szövetsége Küldöttgyűlésén résztvevők hangulata.

Császárné Gyuricza Éva
az MKDSZ elnökségének tagja

Madizol Kft

Minőségi női cipők nagy választékban,
kevező áron

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.

Telefon: 06/66 386-578

06/30 436-781

TURUL CIPŐ GYOMAENDRŐD

Szabadság tér 2.
Telefon: 66/386-891
66/386-251

A TURUL CIPŐBOLT
új helyen: Gyomaendrőd,
Fő u. 204.

(a Gyógyszertár mellett).

Megújult választékkal, bevezető áron kínálja termékeit.

VÁRJUK KEDVES VÁSÁRLÓINKAT!

Corvo Bianco Schuh Bt.

Corvo bianco

Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 457-148

Női, Leányka-, és Fiú
cipőgyártás

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

MEGHÍVÓ

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola augusztus 31-én, hétfőn este 18 órakor tartja tanévnyitó ünnepségét az iskolában. Mindenkit szeretettel hívunk és várunk.

Vaszkó Mihályról utcát neveznek el

Örömmel adjuk hírül olvasóinknak, hogy a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Gyomaendrődi Szervezete és a Honismereti Egyesület javaslatára a július 30-iki Önkormányzati Ülés Vaszkó Mihály endrődi kispapja képviselőről utcát nevezett el. A határozatot a testület 11 igen, 4 nem, és 3 tartózkodás mellett fogadta el. Köszönjük mindazoknak, akik az utcanév változtatásában közreműködtek.

**TOTÁL VEGYESÁRUK
ÜZLETHÁZA
LEGÚJABB AJÁNLATA:**

(Endrődi u. I. Háztartási Bolt)
Tel: 386-637, vagy 06-20-254-663

Étolaj

1 literes 220.-Ft/l.

Burgonya

állandóan itt a legolcsóbban!

Görög- és sárgadinnye

itt a legolcsóbban

Hipó 20.-Ft/l.

Továbbá:

Női-, férfizokni

70.-Ft/pár

ÍGY ŐRIZZ ENGEM!

**A KÖZÖSSÉGI HÁZ
AUGUSZTUSI PROGRAMJA**

- 3 - 10-ig: Kézműves tábor a 14 év fölötti fiatalok számára. Felvilágosítás Szonda Istvántól.
13 - 15-ig: A Magyar Hagyomány Műhelyének találkozója.
20-án 10 órától: lovasbemutató az endrődi vásártéren.

Az egész napos program részleteiről plakátok és hangos hirdetés útján adunk tájékoztatást.

TOVÁBBI VÁROSI PROGRAMOK:

Az V. Gyomaendrődi Nemzetközi Művészeti Táborozó kiállítás augusztus 20-án a városi Sportszarnokban.

II. Nemzetközi Volkswagen Bogártalálkozó augusztus 7-9-ig. (8-án 10 órától ünnepélyes megnyitót és Bogár felvonulást, ügyességi versenyeket, este utcabál).

Vita Agricolae mezőgazdasági, ipari kiállítás és vásár Augusztus 20-22-ig. Helye Városi sportszarnok. Gyomaendrőd és a régió cégei mellett ezúttal bemutatkoznak román és ukrán kiállítók. Az esemény keretében 21-én hollőző verseny lesz az Erzsébet ligatban.

Sakk emlékvérseny augusztus 24-30-ig. Helyszín: Körös Hotel. Nevezési határidő augusztus 24.

A HUNYA ALAJOSNÉ ERZSIKE NÉNI által alapított Gyomaendrődi Zenebarátok Kórusa szeretettel vár minden olyan énekelni vágyó hölgyet, aki úgy gondolja, hogy a mai túlhajtott világban tud egy órát szívesen eltölteni a művészettel. A nyári szünet után az első próbákat augusztus 7-én (pénteken) 18 órától tartjuk a Ref. Egyház. Hősök útja 44.sz. alatti imatermében.

SPORT

hettünk el. Július 18-án Körösladány látogatott hozzánk, az eredmény: 1:2. 25-én Füzesgyarmatra ment csapatunk, az eredmény 4:4. VIII. 1-én Gyula, majd ismét Füzesgyarmat látogat hozzánk.

Czifrák Bandi távozása folyamatban van. Az NB. II-es Érdhez igyekszik. Köszönjük, amit a Barátság színeiben produkált. Sportszerencsét kívánunk Neki. Kívánjuk, kissé higgadjon le!

Távozott még Papp Csaba és hazatért Gyulára Schuk kapus.

Nálunk erősítés várható a csatársor és a középpályás posztokon. Négy új játékos tesztelése folyik. A felkészülést a siker-edző Szendrei Béla vezeti. Cél: a dobogós maradni! Nem lesz könnyű, mert Baja és Kecskemét NB. II-t megjáró sportolói is ellenfeleink lesznek. Meglehető anyagi terhek is várhatók, de reméljük, hogy a Polgármester úr befért segítségével a vezetőség megbírózik a gondokkal.

Kecsegtető sportbarátság van kialakulva testvérvárosunkkal, Nagyenyeddel. Reméljük, hogy az augusztus 20-iki nemzeti ünnepünkön Nagyenyed-Gyomaendrődi Barátság találkozóval rendezhetjük meg az új pálya és Klubház avatását. Reméljük, hogy a vezetőség, Kovács

elnök úr vezetésével, még nagyobb feladatokat képes lesz megoldani!

Ez úttal tájékoztatom olvasóinkat, sportbarátainkat, hogy a Barátság elnöksége felkért, egy új sportkönyv (HAJRÁ BARÁTSÁG!) összeállítására. Örömteli dolog, hogy a csodás eredményekkel ellett hét esztendő krónikása lehetek.

Kérem, hogy akinek a csapatról tiszta, éles fényképei vannak, adja kölcsön részemre! Előre is köszönöm segítő készségüket!

Az őszi bajnoki forduló programja:

VIII. 9 Baja	Barátság
15. Barátság	Békés
22. Baitonya	Barátság
29. Barátság	H. mezővársárhely
IX. 5. Jamina	Barátság
12. Barátság	Orkény
20. Versegyháza	Barátság
27. Kisújszállás	Barátság
X. 5. Barátság	Mezőberény
10. Kunszentmárton	Barátság
17. Barátság	Makó
25. Csongrád	Barátság
31. Barátság	Szajol
XI. 8. Dömsöd	Barátság
14. Barátság	Mélykút

MÁRTON GÁBOR

GYOMAENDRŐDI
BARÁTSÁG
SE

Az eltelt bajnoki év csodálatos sikert hozott a Barátság részére. Az újra alakulás hetedik szezonja sikeresítést jelentett a fociban. Az NB. III. újonca ezüstérmes lett. A szövetség képviselője a szezonzáró ünnepi vacsorán adta át a játékosoknak.

Kovács Lajos elnöknek és Szendrei Béla edzőnek a szépen csillogó díjat. Az ünneplők lelkes tapssal töltötték meg a dicsőség szimbólumának értékét. És ami legalább ekkora meglepetés, az ifiknek Pelyva Miklóssal a bronzérmes.

Szép volt fiúk!

A szezon végén, néhány levezető edzés után, jól kiérdemelt szabadságra tértek sportolóink.

Augusztus 9-én kezdődő újabb bajnoki évre mozgalmassá készülési tervet dolgozott ki a vezetőség. Az első felkészítő mérkőzésen, július 14-én, Orosházán, 9:1-es győzelmet könyvel-

In memoriam

Szülőföld: Bölcse, majd koporsó! új kenyér íze, lepergő könny sója,
Sarkcsillag a négy égtáj felől! öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Anyanyelved billyogként jelöl! Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
Te vág a téli hó s a tavaszi zöld, s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

ORBÓK TANÍTÓÉK

Tanítógyűlés Endrődön a harmincas években.

Első sorban balról az 5. Orbók József, mellette a 6. a felesége, és az első sor végén Orbók Sarolta.

Gyászjelentést kaptunk június közepén, hogy Tolna Károlyné Orbók Julianna, egykori endrődi tanító életének 75. évében Budapesten elhunyt.

Kötelességemnek érzetem, hogy a szülőfalú nevében, június 23-án, a Farkasréti Temető ravatalozójában elkészönjek tőle. Ezt az alkalmat felhasználva kívánom olvasóinkat emlékeztetni az Orbók családra, melynek tagjai pedagógusként összegezve évszázadnál is hosszabb időt szenteltek Endrőd felemelkedésének.

Az aradi szülők: Orbók József és Boros Franciska két fia: János és József hozzánk kerültek tanítónak.

János 1883-ban Oláhódoson született. Öccse: József: Színfaluban látta meg a napvilágot 1885-ben. Mindketten Szatmárnémetiben szereztek oklevelet. János itt kezdett tanítani, és endrődi lányt, Varjú Esztert vette feleségül. Nyugdíjazásáig nálunk tanított. Négy lány, és két fiúgyermekük született. Közülük kettő Irén és Lajos örökre Endrődön maradt, mert évnnyit sem kitevő életüket itt fejezték be. Elsősülött János (1907-1964), Mária Magdolna (1913, ma is él Budapesten) Jolán (1914-1985), Margit (1919-1968). Harnos Imre, az Ausztráliában élő tudós édesapja, a most 85 éves Harnos Imre, Orbók

Jánosék veje volt.

János a tanító úr 1930-ban vonult nyugdíjba, s a család elköltözött Dunabogdányba. Munkáját a fennmaradt jegyzőkönyv így jellemezte: "... tanyai és belterületi (mirihói) iskolánál végzett munkája határozott és hasznos, céltudatos, kemény, de igazságos, ernyedetlen szorgalommal nevelt tanított, igyekvő tanító volt, aki istenfélő étellel mutatott példát gyermekeknek és felnőtteknek. Községünk és családja boldogulásáért fáradhatatlanul dolgozott." Hozzá csak annyit toldok: országos hírnevű, poéta vénájú főkántorunknak, Újházi Miklósnak testi-lelki jó barátja volt. Aki több alkalommal megörökítette értékeit, tetteit. Elsős elemista koromban karácsonyig tanítóm volt, amikor combtörés következtében nyugdíjazták. Köszönöm neki a sikeres indulást.

József 1885-ben, Színfaluban született, és Endrődön 1947-ben halt meg. 1905-ig Dunabogdányban tanított. Azután Endrődön, tanyán, majd a községben működött. 1912-ben a legmagasabb osztályok (V. és VI.) kerültek keze alá. Feleségét: Belényesi Emiliát Erdélyből hozta. 1924-ben igazgatói teendőket ellátását is rábízták. Róla az Egyházi Iskolaszék feljegyzése a következőket örökítette meg: "...Brassóban gazdasági tanfolyamot, Szegeden ipariskolai tanfolyamot, Aradon pedig továbbképző tanfolyamot végzett... Tagja az Egyházközségi Képviselőtestületnek, az Endrődi rk. Tanító Testület elnöke, az Iskolánkivüli Népoktatás vezetője, az Áruszövetkezet igazgatóságának elnöke." Felesége, mint a Nagylány Iskola tanítója ment nyugdíjba. 1947-ben férjét exhumáltatja, és Farkasréten helyezteti el. Ott férje mellett nyugszik, befejezve áldásos életét. Öt gyermekük született. Elsősülöttük, az országos hírnevet szerzett József (1911-1981), több magas kitüntetés birtokában tette ismertté Parád iskoláját. Erzsébet (Csejtiné) Endrődön az Újtelepi iskolában tanított évtizedekig. (1914-1992. Jász Kisér) Sára hosszú évekig volt a Nagyóvoda szertett óvó nénije. Ilona, aki Mezöcsát zöldkeresztes nővére volt 1918 - 1986 között élt. Julianna volt a legfiatalabb. A tanítóképzőt Szarvason és Nagyváradon végezte. Majd a nagylaposi tanyai iskolában működött. Munkája ma is élő legenda a tanyai emberek ajkán. Házasságkötése után Parádra költözött és ott folytatta bátyja - áldásos, sikereiben gazdag - munkáját.

Színigazak a gyászjelentés sorai: "...75 évesen elhunyt a drága édesanya, nagymama, akitől oly sok szeretetet kaptunk..."

"Szülőföldje porából, a kedves Hármaskörös vízből és a halott kedvenc virágából hoztam váltságdíjat a fővárosnak, hogy emléküket örökáron megválthassam a szülőfalunak. A pár csepp víz Endrőd áldását és veszedelmét jelenti, a por az éltető áldás földjét, a pár szál virág a szeretetet és kedvességet fejezi ki, mellyel a tőlünk kapott sok szépet és jót kívánjuk meghálálni. Most, drága szüleid elporladt teste fölé helyeztünk nyugalomra, adjon az Úristen békés pihenést! Isten veletek!"

MÁRTON GÁBOR

AUGUSZTUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnapokon: 8-kor, és este 7-kor, hétköznap reggel fél 8-kor.
 Augusztus 20-án, Szent István királyunk ünnepén délelőtt 10-kor,
 és este 7-kor lesznek a misék.

Szent Gellért Iskola kápolnája: a nyári időszakban nincs mise.
 Augusztus 31-én, hétfőn este 18 órakor Veni Sancte tanévnyitó
 mise.

Hunya

Vasárnapokon: délelőtt 10-kor.
 Hétköznapokon: kedden, csütörtökön és szombaton este 6-kor,
 valamint elsőpéntekenként is, este 6-kor. A szombat esti
 mise előesti mise, így érvényes vasárnapra.
 Augusztus 20-án, Szent István királyunk ünnepén reggel 8-kor-
 lesz az ünnepi szentmise.

Gyoma

Vasárnapokon 10-kor, hétköznapokon 18 óra.
 Augusztus 15-én, és 20-án szintén 10 óra.

Katolikus oldal

AUGUSZTUS HÓNAP ÜNNEPEI

augusztus 4. kedd	Vianney Szent János áldozópap
augusztus 6. csütörtök:	Havas Boldogasszony
augusztus 8. szombat:	Szent Domonkos áldozópap
augusztus 10. hétfő:	Szent Lőrinc diakónus és vértanú
augusztus 11. kedd:	Szent Klára
augusztus 14. péntek:	Szent Maximilian Kolbe áldozópap, vértanú
augusztus 14. szombat:	Nagyboldogasszony
augusztus 19. szerda:	Szent Bernát apát és egyháztanító
augusztus 20. csütörtök:	Szent István király
augusztus 21. péntek:	Szent X. Piusz pápa
augusztus 22. szombat:	Boldogságos Szűz Mária Királynő
augusztus 24. hétfő:	Szent Bertalan apostol
augusztus 27. csütörtök:	Szent Mónika
augusztus 28. péntek:	Szent Ágoston püspök és egyháztanító
augusztus 29. szombat:	Keresztelő Szent János vértanúsága

KÖSZÖNJÜK - KÖSZÖNTJÜK!

Egy évvel ezelőtt nagy öröm töltött el bennünket, amikor Gyulay Endre püspök úr (a környékét körzetesítve) káplánt adott Endrődre. Rövid idő alatt mindenki megszerette a mosolygós, közvetlen, újmisézés papot. Most azonban szomorúan vettük tudomásul, hogy meg kell válnunk tőle, mert augusztus 15-tel püspök úr az egyházmegyénkben szolgáló káplánokat 1 év letelte után újabb szolgálati helyekre küldi további tapasztalatszerzésre. Eauer Csaba káplán atyát egyházközségünkéből Kistelekre helyezi.

Csaba Atya, köszönjük egyéves lelkes munkádat. Imánk, hálás szeretetünk új helyedre is elkísér.

Augusztus 15-től Vargyas Emil káplán atya jön hozzánk. 1972-ben született Gyergyóalfaluban. Szegeden végezte a teológiát 1990-1996 között, mint Szegedcsanádi kispap. Pappá szentelték 1996. június 8-án.

Első kápláni állomáshelye Gyula volt 1996-1997 között. Második kápláni évét Kisteleken töltötte 1997-1998 között.

Szeretettel köszöntünk!

az oldalt szerkesztette: Iványi László plébános

ÚRNAPI KESERŰSÉG

Bár már régebben volt, de mégis vissza kell térni az ideai úrnapi körmenet problémájára.

Mint országosan, itt is megtartjuk a hagyományos úrnapi körmenetet. A hívek nagyon szépen felkészülnek rá, korán reggel díszítik a sátrakat. Szép számban szoktak részt venni. A plébános kötelessége a rendőrségnek bejelenteni, hogy a rendőrök az időre biztosítsák az útvonalat, hogy méltó és biztonságos módon haladhasson a körmenet.

Sajnos, az idén nem egészen így történt. Annak ellenére, hogy írásban bejelentettem a körmenetet, rendőri intézkedés nem történt. A személy- és teherautók meglehetősen zavarták és veszélyeztetették a menetet, és a kocsiblakokból mindenféle izléstelen és trágár megjegyzéssel illették a híveket.

Természetesen a rendőrségnek szóvá tettem a botrányos esetet.

Tóth Bálint r. főhadnagy őrsparancsnok úr írásbeli válaszával megijesztett. Leveléből idézek:

"Az 1998. június 14-i Úrnapi körmenet rendőri biztosításának elmaradásával kapcsolatos levelére válaszolva - közrendvédelmi csoportvezetővel tett szóbeli megbeszélést megerősítve - ismételteln elnézést kérünk a biztosítás elmaradásáért.

Kérem Plébános Urat, hogy a Körmenetben résztvevő, és az esetlegesen kényelmetlenséget szenvedő hívők felé is tolmácsolja sajnálatunkat, valamint azt, hogy a rendőrség jelenlegi létszámhelyzete nem elegendő ahhoz, hogy egyidőben végrehajtsuk valamennyi szakmai feladatunkat.

A konkrét esetben a Körmenet biztosítását azért nem tudtuk végrehajtani, mivel az adott időpontban a szolgálatban lévő állományunk

más, előre nem tervezhető feladatokban kellett intézkedniük és a kieső rendőrök pótlására már nem volt lehetőség.

.... Természetesen a továbbiakban is rendelkezésükre állunk bármilyen egyházi rendezvényt kapcsolatos rendőri feladat megoldásában."

Főhadnagy Úr, köszönjük levelét.

Az eset kapcsán elgondolkodom az alapproblémán. Gazdasági, társadalmi átalakulásunkkal igyekszünk Európa fejlettebb részéhez csatlakozni. Ehhez morálisan is át kell alakulnunk.

Meg kellene tanulni:

- elfogadni a másságot
- hogy bizonyos helyzetben és helyen hogyan kell viselkedni: temetésen, esküvőn, társadalmi rendezvényeken, vagy az utcán
- mit kell tenni, ha a Himnuszt halljuk
- mit jelent a nemzeti zászló (szomorú tapasztalat; nemzeti ünnepeinken kitűzött zászlókat meggyalázzák, ellopják... nemzeti szabadtéri ünnepeinken az ünneplők mellett elzúg a szipantós korsi, talán épp a Himnuszt alatt...)
- megővni nemzeti, városi értékeinket: fákat, virágokat, parkokat, megőrizni utcáink tisztaságát...
- kinek és mikor, és hogyan illik köszönni...
- és hogy hol nem illik rágógumit csámcsogni...
- és hogyan kell viselkedni, ha körmenettel, vagy épp gyászmenettel találkozunk (külföldiek tudják)
- úgy élni, hogy másokat ne zavarjunk
- megőrizni nemzeti hagyományainkat, magyar nyelvünket, neveinket, minden értékünket....

Bízom benne, hogy sikerülni fog!

HÍREK ERDÉLYBŐL

„megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarca virágzásban a népeket, akik rajta és érte munkálkodnak.”
Kós Károly,
1925.

Ez úttal tallóztunk az Erdélyben megjelenő MAGYAR KÖZÉLET című társadalmi, politikai, művelődési folyóirat 1998. évi 5.-és 6. számából. Íme a válogatás:

Milyen a magyar, ha romániai?

Nemrég provokáló közzírtat küldött szét a Látó szerkesztősége, melyben azt a munkacímét tűzte ki, hogyan írná meg Ön a romániai magyar irodalom történetét?

Első olvasatra futtáljon visszautasítottam a választ. Eddig semmi hasznot nem hajtott az, hogy irodalomkritikát is, - történetet is a szépirodok műveltek. Negatív "eredménye", hogy mára nincs hitelesítő, értékítélő kritikánk, és már nincs a még (ha) kortárs irodalomnak történeti elhelyezése.

Utólag újrágondolva, föl-fölvéném a "hozzámvágott" kesztyűt, opró, elszört észrevételeim volnának a romániai magyar irodalom közel-történelmének vázlatát tekintve. De még mindig nem tartom írói hivatás helyettesítőnek az egészen más történetírás területét. Amit én, vagy mi fűzhetünk hozzá, az iskola, csoport, irányzat vagy jobb esetben anekdo-

ta. Az utókori megtevesztheti, és nem használ a mának sem.

De a mai nap is egy történelem- és ekkor ütköztem meg a közzírtat egy bizonyos mondatán, mely megkérdőjelezte, hogy van-e egyáltalán "romániai magyar" irodalom?

A "romániai magyarság" csak szövirág, költői kitaláció, mely valami egészen mást akar mondani, nem nemzetet.

A sokféle - általános - értékválság közepette köztudott, hogy a szappanbuborék sem az, mint aminek tűnik. Már a szappanbuborék is elkopott... De a politikai válság sem színebb. Történelmét tehát annak a kitalációnak kellene megírni, ami egyúttal közelebbi jövőnk is? A kettős hangzású ("romániai magyar") meghatározásának az egységét egyszer helyére kellene tenni!

A "romániai magyarság" politikailag, stratégiaileg, földrajzilag: egy és konkrét terület, Erdélyt jelenti. (Csángóival és bukaresti elitjeivel együtt.)

ERDÉLY: egy földrajzilag, történelmileg, néprajzilag, meteorológiailag, vízrajzilag, gazdaságilag... jól elhatárolható terület. Fogalom. Az erdélyiség a Román állammal szemben destabilizáló tényező; a magyar nemzetizmennel szemben diverzió. Sajnos, a tény két oldalán érdekfoglalások állnak. Közbi történelmet írni - csak a konkrétumra-szorultság hitelesítheti. A külön történelem szemléletét a jelen és belátható jövő indokolja. Ez a felismerés nem sajátom, nem is kortárs - hanem: szintén már történelem.

Segítségül: a "költői szövirág" kifejezésnek, a romániai magyarságnak irodalomtörténetét nem lehet úgy megírni, mintha Szilágyi Domokos nem létezett volna. Hogy költészetének gyökere milyen erdélyi protestáns talajból táplálkozott, és hogy lehet rokona akár a katolikus főnemes memoárjának is, - az már megírandó irodalomtörténet...! Éppen, ami bizonyítható lett volna.

Ide kell írnom temetői keresgélesem emlékvészt. (1986)
Keresetek a Házsongórdában,
tavaszi méhek zsongásában,
tehetetlen mézgyűjtésben,
elkeseredésemben.

Rímekre rözengő szópárban, - törstalanul:
erdélyi vegyes mézzel inyemen: kaptörtalanul, -
csak temetőben,
csak elmenőben...

VITUS K.GYÖRGY

"Mi azért akarunk megmaradni abban a faji, vallási és kulturális közösségben, amelyben születünk, mert az természetes meghatározása életünknek. (...) A természet rendjét megváltoztatni a világ legnagyobb vétké és legnagyobb értékelensége. (...)

Számunkra a magyar kisebbségi program abban áll, hogy megismerjük azokat a nemzeti értékeket, amelyek tulajdonosul születünk, és megkíséréljük ezeknek védelmét és fejlesztését egy olyan országban, melynek életét egy másik faj irányítja. Ezek a nemzeti értékek: mindenek előtt a nyelv, a népkultúra, az irodalmi kultúra, a nemzeti múlton alapuló sajátos életlátás és erkölcsi forma, ezek felett azok a keresztényi értékek, melyek egyházainkon keresztül képződtek ki. (...)

Az igazi kisebbségi élet a vagyok igével kezdődik, az ismeretekkel folytatódik és az akaratton keresztül a cselekedetben nyilvánul meg. (...) Ez pedig pozitív program. (...) Célja az értékvédelem, értékJellesztés, alapja pedig az értékek megismerése."

LÁSZLÓ DEZSŐ (1935)-

Sajnos, sokkal több bűncelekményről és kevesebb felderítésről kell számot adnunk, mint az a lap előző számában tettük. Mi ennek az oka Ön szerint, parancsnok úr?

Véleményünk szerint 2-3 új banda szerveződött, erre utal többek között az a tény is, hogy eddig lényegesen több vikendház- feltörés volt az endrődi város részen, míg most a gyomaiban is igen nagy arányokat öltött ez a bűncelekmény fajta. Ezen túlmenően jelentősen megszorodtak az italbolti és egyéb szórakozó helyei betörések, az itt található játékautomaták feltörése, kifosztása. Elgondolásunk szerint ezekre is egy újabb csoportos sorozatalkövetők bandája "szerveződött."

Igényel-e valamiféle technikai tudást ezeknek az automatáknak a feltörése?

Sajnos, nem, legfeljebb némi fizikai erőt, egyszerűen felfeszítik azokat. Azt is el kell mondanunk, hogy a már elfogott csoportos elkövetők is szabad lábon várják a bírósági eljárást.

Ez számomra nem igazán szerencsés, hiszen semmi garanciát nem látok arra vonatkozóan, hogy várakozás közben nem követnek el újabb bűncelekményeket.

Ez sajnos, igaz de ezzel együtt kell élnünk, ez ellen mi legfeljebb annyit tehetünk, hogy ezeket a személyeket fokozottan látóterünkben tartjuk. Szerencsére volt néhány sikertelen

Bűnügyi krónika

behatolási kísérlet, és több helyről, ahová bejutottak az ismeretlen elkövetők, semmit nem vittek el, vagy jelentéktelennek mondható a lopott tárgyak értéke, illetve csak rongálási kár

keletkezett. Ezekhez sorolhatnám a Vásártéri ABC kirakatának betörését, ami akár csak szándékos rongálás is lehetett, vagy az endrődi ABC-be való sikertelen behatolási kísérlet. A Kecségési holtág mellett is feltörték egy vikendházat falbontás és ajtólefeszítés módszerével, a Peresi holtág mellett a Bogárzó zugban pedig egyetlen éjszaka 8 vikendházat törtek fel, majd később még kettőt. A Templom zugban is megrongáltak egy hétfégi ház külső és belső ajtóit is, de innen sem vittek el semmit, ugyanúgy, ahogy a Melódia presszó-beli ismételt betörésnél sem, 27-én éjjel, de ekkor néhány perccel később az öregszőlői Gulyás Csárdába is betörték, ám itt is sikerült tetten érni az elkövetőt, aki egy bekésszentandrás lakos volt. Sajnos történt szép számmal sikeres betörés is, így pl. jún.17-én egy Sóczy zugi vikendházból horgászbót, orsókat, hasonlóképpen a Torzsás zugból is, bár itt mellé még konzerveket is, italokat is loptak, kb. 80.000 Ft. értékben. Ugyancsak horgászbótot és orsókat loptak el másik Bogárzó zugi vikendházból is.

Úgy látszik horgásziidényben ez a "kelendő."

A vásártéri Hp-n is feltörték több garázst, szerszámokat, és egyéb általában garázsban tárolt tárgyakat loptak.

Személygépkocsit nem tulajdonítottak el?

Szerencsére nem. Ilyen ügyünk idén nem is volt, tavaly is csak egy, s a jármű később meg is lett. Megkezdődtek az un. mezei lopások is. Ismeretlen elkövető krumpilt szedett fel. Ahogy már említettem, több italbolti betörés is volt. Június 25-én egy gyomai kocsmát, s a benne lévő játékautomatát törtek fel és rabolták ki, itt a SHELL kút SNACK bárjában levő automatát fosztották ki, némi ital és dohányáruval kiegészítve. Itt az okozott kár mintegy 120.000 Ft. volt. Szintén feltörték a Vasút úti 6-os Bisztrót, itt felfeszítették és kifosztották a játékautomatát, ennek tartalmával s dohányáruval távoztak, ugyanez történt a Vadász bisztróban is. 7-én a gyomai strandról tűnt el 2 kerékpár, és pénzárca. Másnap az egyik sértett kerékpárját felismerte egy kiskorú gyermeknél. Nála, ill. édesanyjánál házkutatást tartottunk, melynek során több olyan tárgy került elő, ami valószínűsíti, hogy ezek a kiskorú gyerekek esetleg több bűncelekményt is elkövettek. 8-án a Hídfő étterem udvaráról eltűnt egy Simson robogó. Nem mindennapnak mondható, hogy az Öregkert Falatozóban ismeretlen férfi fénymással 5000 forintossal fizetett, s másnap feltehetően ugyanaz a személy ismét "elszört" egy másik hamis öltözést. Elég jó

(folytatás a 15. oldalon)

MINDENT EGY HELYEN
A PIKTOR BOLTBAN!
Gyomaendrőd, Fő út 204.
(telefon: 66-386-611.)

Kaphatók:

- festékek, lakkok, ecsetek,
- szerszámok, csavarok, szegek,
- ragasztók, zárok, vasalások,
- és linóleumok

PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN,
HOZZÁ RAGASZTÓK, FUGÁZÓ ALJZAT KIEGÉSZÍTŐ.

A szőlő gombakártevői Lisztharmat

A peronoszpóra gomba fonalai behatolnak a szőlő szöveteibe, míg a lisztharmatgomba a levelek, hajtások, bogyók felületén él és elősködik. Az említett részeken, amennyiben fertőzöttek, lisztszerű, fénytelen bevonatot látunk. Ha megszagoljuk, illata penész szagra emlékeztet. Erős fertőzés esetén, a kártétel révén a levél felpöndörödik, majd lehull. A bogyók esetében is csak a felületen található. Felvágásakor a peronoszpóras bogyó belseje barnás, míg a lisztharmatos bogyó zöldes színű. E gombafajta nedvességet nem igényel, de annál inkább meleget. 25-35 C. fokos hőmérsékleten szaporodik leggyorsabban. Főleg a kötöttebb talajokon pusztít. Végső kártétele az, hogy levél, majd a szár elszárad, nem érke be. A bogyók felrepednek, nagy a vízpárolgás, megjelenhet a peronoszpóra a kóros részeken.

Itt szeretném felhívni a figyelmet az almafák lisztharmatos betegségére. A fiatal új hajtásokon jelenik meg, fehéres bevonatú, a levelek fokozatosan pöndörödnek, zsugorodnak, majd elszáradnak.

A védekezés kéntartalmú szerekkel történik. Vigyázni kell azonban ezekkel a szerekkel, mert túl napfényes meleg időben perzselő hatást fejtenek ki. Ezért inkább késő délután permetezzünk. Otelló szőlőt kéntartalmú szerrel egyáltalán ne permetezzünk, mert a kénre igen érzékeny. A megpermetezett levél azonnal elhal, elszárad, majd lehullik.

Szürkerothadás

A zöld, de főleg az érőben lévő bogyókat támadja meg ez a gombafajta. Jégverés után, darázscsípés helyén a szőlőmoly által megsebezett részen, nedves esős, párás időben szürkés bevonat képződik. A fertőzött bogyó húsa

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

megbarnul, majd elrohad. Különösen nagy a veszteség, ha szeptemberben tartós esőzés következik be. Ilyen volt az elmúlt év (3 hét). Még Tokaj vidékén is nagy károkat okozott a rothadás, mert elmaradt az aszúsodás. Ugyanis, ha a fertőzés után szárazabb idő következik, lelassul a gombafonalak növekedése. A bogyókon vékony repedések következnek, színük barnás lesz és a meleg idő hatására (a hegy déli oldalán melegebb, napfényesebb) megindul az aszúsodás, a víz fokozatos párolgása (nemes rothadás). Ez persze csak egyes borszőlő fajtákra hasznos, illetve előnyös. (P. furmint) A fentiekből következik, hogy alacsony fekvésű helyre ne ültessünk szőlőt. Tartsuk be a megfelelő távolságot, a szőlő közé gyümölcsfát ne ültessünk. Igyekezzünk magas művelést alkalmazni annak érdekében, hogy minél hamarabb száradjon fel a szőlő kultúra és a talaj felszíne (gyommentes legyen), és nem utolsósorban irtuk a darazsakat (vékonyaszájú üvegbe tegyünk cukros, ecetes vizet).

Hiánybetegség

(Sárgaság (klorózis))

Tavasszal a levelek megjelenése után sokszor tapasztaljuk a szőlőnél, de a gyümölcsfákon is hogy a levelek, bogyók megsárgulnak. A leveleken az eresz zölden marad.

Mi okozhatja e betegséget?

1. Kötött, levegőtlen, hideg talaj.
2. Tavasszal hűvös, tartósan felhős időjárás. (Gyér klorofil képződés)
3. Tápelemek hiánya. Ilyen például a nitrogén, foszfor, kálium, vas, cink, réz, bór, mangán stb.

4. Mészklorózis. A sok mész miatt a vas megkötődik a talajban és a gyökér nem képes felvenni.

Védekezés

Rendszeres, mély talajművelés (levegőtetés)

Vasgálic oldatot öntsünk a tövére. (Egy veder vízhez egy szeneslapát vasgálicot tegyünk, oldjuk fel.)

Kálium tartalmú műtrágya is segíthet a klorózison.

Nem egyszerű a védekezés, mert tudni kellene, hogy milyen tápelem hiánya okozza a betegséget! Ezt pedig csak laboratóriumi vizsgálat alapján tudhatjuk meg.

Rendszeres istállótrágyázás esetén ritkán jelentkezik az a betegség. A talaj termőerejének fenntartása

A növény - legyen szántóföldi, vagy konyhakerti, vagy gyümölcsös, - jelentős mennyiségű tápanyagot (vízben feloldott ásványi anyagokat, nyomelemeket) vesz fel a hajszálgökörei segít-

ségével. A természetben ez részben az elhullott állati hullák, növényi anyagok (levél, gyökérzet) bomlásával ismét pótlódik. Azonban az általunk termesztett hasznos növényi kultúrák által elhasznált tápanyagot pótolni kell. Ezt trágyázás segítségével tudjuk biztosítani. A megválasztott jó talajművelés és rendszeres trágyázás biztosítja a talaj termőerejének megőrzését, sőt fokozását (gondoljunk itt a fólia alatti termesztésre, amikor rövid idő alatt gyors növekedést, terméskezést érünk el).

Trágyaféle:

A. Természetes trágyák:

1./ Istálló trágya.

a) Heves, vagy meleg trágya

b) Hideg trágya 2./ Fekál trágya 3./

Komposzt

B. Műtrágyák

1./ Nitrogéntartalmú műtrágyák

2./ Foszfor tartalmú műtrágyák

3./ Kálium tartalmú műtrágyák

C. Mész tartalmú természetes anyagok és melléktermékek

Vegyük sorra ezeket: a természetes trágyák a legértékesebbek, mert a növény valamennyi szükséges tápanyagot tartalmaznak. Ezen belül az istállótrágya alomból, szilárd és híg ürülekéből nagyon sok mikroszkopikus élőlényből (gombák, baktériumok) áll. A heves, vagy meleg trágya, - sertés, juh, ló trágyája tarozik ide, - gyorsan bomló és felmelegedő trágya. Ezért kötött talajokon, valamint meleg és fóliaágy készítésére alkalmas. A kalapos gombák (csiperke stb.) termesztésére is ezt használjuk. A hideg trágya sok vizet tartalmaz, lassan bomlik. A szarvasmarha trágyája tartozik ide. Mészes, homokos talajokat trágyáznak vele.

A fekáltrágya a legértékesebb, mert heves és gyors hatású. Tözeeggel, fűrészpórral keverik szilárdabbá. A komposzt növényi (levél), konyhai hulladék és föld keveréke.

A növényeknek sok nitrogénre, foszforra és káliumra van szükségük, melyet a műtrágyák biztosítanak. A nitrogén tartalmú műtrágyák a növény növekedésére, fejlődésére hatnak. Főként a húsos gyümölcsű fák fogyasztanak sok nitrogént. A foszfor tartalmú műtrágyák a terméskezést fokozzák, továbbá elősegítik a gyökérképződést és siettetik a termés beérését. A kálium tartalmú műtrágyák hatása a növények keményítő és cukorkepzésében mutatkozik meg. Cukorrépa, burgonya, szőlő, gyümölcsfák számára igen fontos. Segíti a gabonabetegségekkel szembeni ellenálló képességet. És végül a mész tartalmú anyagok és melléktermékek a szikes és savanyú talajok termőképességét fokozzák, javíthatjuk mész tartalmú anyagok hozzáadásával ilyen a cukorgyártás egyik mellékterméke s méziszap, továbbá az oltott mész, gipsz, valamint Tessedik Sámuel által felfedezett sárgaföld. (digózás)

HUNYA ALAJOS

**Az ablak
teszi
a házat**

**MŰANYAG AJTÓK, ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI MÉRETERE IS.**

5502 Gyomaendrőd, Fő út 81/1

81/1. Tel/Fax: 66/386-328

AZ ÖN - KORMÁNYZATA

Tekintettel a közeli önkormányzati választásokra megkérdeztük a legilletékesebbeket, a Képviselő-testület tagjait, hogy olvasóink teljes körű képet alkothassanak az elmúlt önkormányzati munkáról. Három kérdést tettünk fel minden képviselőnek:

1. *Hogyan értékeli Ön az önkormányzat munkáját?*

2. *Ebben saját (bizottsági) munkáját?*

3. *Mit tenne másképp, ha ismét megválasztanák?*

A kérdésekre adott válaszokat tesszük közzé, megjegyzés nélkül, olvasóinkra bízva azok értékeléséi.

BALÁZS IMRE

1. Az önkormányzat munkáját az elmúlt 4 évben összességében jónak értékelem. Ezt azzal támasztom alá, hogy ilyen állami pénzelosztás és ilyen területi elhelyezkedés, mint városunké - gondolok itt a munkanélküliségre, az ipar gyér megjelenésére, az útjaink elhanyagoltságára, elhelyezkedésére, amelyek nem teljesen esnek bele az ország vérkeringésébe, illetve a nemzetközi forgalomba.

Ilyen körülmények között önkormányzatunk megállja a helyét és működési zavarai nincsenek, sőt sikernek könyvelhető el, hogy az elkövetkezendő években városunkban lesz jó ivóvíz, városunk külalakra évről-évre szebb, s ez által nagyobb az idegenforgalom is, mely a jövőjét is jelentheti városunknak.

Nagya értékelem, hogy testületünkben nincs politikai vita, egy gazdasági vagy intézményi, sport, kulturális döntésben a hely sajátosság, a lakosság véleménye, a hivatal szakvéleménye, a képviselők véleménye döntő.

2. Saját munkámat az önkormányzatban nehéz értékelni önmagamnak, de ami mindig fontos volt számomra, hogy az anyagi javak, szolgáltatások igazságosan legyenek elosztva a választó területek között, gondolok itt a járdák-, utak javítására, építésére, szennyvíz, telefon, villany stb. Persze ezek a beruházások nagyon függnek a lakosság hozzáállásán. Előzőleg a kulturális bizottságban tevékenykedtem, most a pénzügyi bizottságnak vagyok a tagja, amely munka nagy odafigyelést, megfontoltságot követel. Eredménynek könyvelhetem el, hogy bizottságunk odafigyelése, döntései megfelelő pénzügyi helyzetet alakított ki városunkban, amely az önkormányzat kiegyensúlyozott pénzügyi helyzetét biztosítja. Választókerületem lakói ügyes-bajos dolgait igyekeztem orvosolni utak, járdák, világítás, fakivágás, állattartás, telek problémák stb.

3. Először is indulnom kell a választáson, hisz akik rám szavaztak az elmúlt választáson, nem hagyhatom őket cserbe, gondolhatná valaki, hogy meghátrálok a nagyobb feladatok elől - mert az lesz bőven. Munkámban új foltot jelentene a lakosság még közelebbi kapcsolata, hisz nem csak az utak, járdák a problémásak, olykor-olykor előfordul intézményeknél, vállalkozásoknál, családkodnál, fiatal házásoknál, egyedül élő idősöknél is

olyan probléma, hogy nem tudok vele megbírozni, pl. gondolok itt az adók felvilágosítására, munkanélküliség megszüntetésének a segítségére, lakás, anyagi gondok, egészségügyi ellátás és egyéb szociális problémákra. Szeretnék ezeken a gondokon segítségére lenni a lakosságnak.

BÁTORI GYULA

1. Nyolcadik éve vagyok az önkormányzat képviselője. A testület munkáját pozitívnak értékelem. Az adott lehetőségeket igyekezett kihasználni a lakosság érdekében. A testületen belül lényeges párharc nem volt.

2. A mezőgazdasági és pénzügyi bizottság tagjaként tevékenykedtem. A bizottság igyekezett a két városrész érdekeit figyelembe venni. Mint a földrendező bizottság elnöke kárpótlási ügyekben a kárvallottak érdekeit tartottam szem előtt. A bizottságban a mezőgazdasági réteg problémáját pártfogoltam.

3. Megválasztásom esetén, mint agrárértelmiségi, következetesen a mezőgazdasággal összefüggő kérdéseket kísérem figyelemmel és segítem.

Javaslatom: A mezőgazdasági és pénzügyi bizottság kettéválasztását javaslom.

CZIBULKA GYÖRGY

Válasz nem érkezett.

DÁVID ISTVÁN

Válasz nem érkezett.

GARAI JÁNOS

Válasz nem érkezett.

HANGYA LAJOSNÉ

1. - 2. Nyolcadik éve vagyok önkormányzati képviselő a 4. számú választó-körzetben és bizottsági elnök. Jelenleg a Humánpolitikai bizottságot vezetem.

Az önkormányzat munkáját fejlődőnek és eredményesnek tartom. Az önkormányzatiságot, a demokráciát, az érdekek képviseletét, a kultúralt viakészséget mindannyiunknak meg kell tanulni, és folyamatosan fejleszteni szükséges. Az önkormányzat munkáját eredményesnek ítélem, mert a város a nehézségek ellenére fejlődik és pénzügyileg stabil. Egyre látom az önkormányzati elképzelések megvalósulása révén a jó választ arra a kérdésre, amit 4 évvel ez előtt a választásokon szórólapon feltettem magamnak." Milyen Gyomaendrődöt szeretnék? "Azt szeretném, hogy Gyomaendrőd rangos és szép kisváros legyen, ahol jól érzi magát az itt lakó, és kellemes napokat tölthet el az idegen" - írtam. Sok még a tennivaló ezért a célért, de hiszem, hogy jó úton járunk. Ebben természetesen benne van az önkormányzati képviselők, a polgármester, a hivatal munkája, - és így az enyém is - . de benne van a jó érzésű, cselekvő lakosoké, akik nélkül nem megy, mert jó elképzelések is csak közakarattal valósíthatók meg. Pozitív eredménynek tartom az egészségügyi ellátás színvonalának javítását. A Szülőotthon megszüntetéséből, a kedvezőtlenből, sikerült ked-

vező helyzetet produkálnunk. Jó kompromisszumokkal és sikeres pályázatokkal jól működő háziorvosi szolgálatot és színvonalas szakorvosi ellátást biztosítottunk a város lakóinak. A Gondozási Központot komoly beruházással az idén a gyomai részen kompletté, otthonosabbá és gazdaságosabbá tudjuk tenni, úgy hogy a rászoruló kispénzű és tehetősebb idős embereknek is megnyugtató ellátást fog nyújtani. A közel jövőben az endrődi részen is így kívánjuk megoldani. Az infrastruktúra fejlesztése terén is nagy előrelépéseket tettünk: Telefonhálózat bővítése, ivóvíz beruházás elindítása, szennyvíz-program, útépítések, belvízelvezető árkok rendbetétele - (köz munkával). A 8 év alatt épült két benzinkút. A gyomai részen a korszerűsített piac mellett egész bevásárlóközpont épül ki. A fürdő vízforgatókkal európai szintűvé vált. Az önkormányzati intézmények működnek és fejlődnek a takarékosági intézkedések ellenére.

3. Az önkormányzati választásokon saját lakókörzetemben ismét megpróbálom indulni és megmérgettni. Megválasztásom esetén az elkezdett programok megvalósításán dolgozok: idősök korszerűbb ellátása, fiatalok lakásépítési - vásárlási programjának fejlesztése, a szociális ellátás humánosabbá tétele, oktatásunk, kulturális életünk fejlesztése, idegenforgalom bővítése, városrészépítés, egészségügyi ellátás színvonalának további javítása...Nagyobb szerepet szánnék a munkahely teremtésnek. Közérzetjavító program keretében tudatosan többet kellene foglalkoznunk az ifjúsággal és a helyi értelmiséggel. A pozitív jövőkép kialakításához és fejlődésünkhöz nélkülözhetetlen az emberi erőforrás szélesebb bevonása a munkába. Lakókörzetemben továbbra is a városzéli hátrány leküzdéséért szeretnék munkálkodni. Egyéniségemre jellemző az ösztönző elégedetlenség, a pozitív lelki beállítottság, a megbízhatóság, a tenniakarás az emberekért. Ezt szeretném felajánlani újbóli megválasztásom esetén gyomaendrődi polgártársaimért és a városért.

HANYECZ MARGIT

1. Az önkormányzati munka nagy vonalakban, formailag megfelel az előírásoknak, tartalmilag kevésbé. Közel négy éve egyszer sem volt pl. polgármester - képviselők közötti megbeszélés. Szerintem sok jó, megvalósítható terv, ötlet veszett el. Fontos dolgokban sem szóbeli, sem írásos jelzéseim nem találtak hasznos táptalajra. Pénzügyi, gazdasági, városrendezési szempontból sok minden közös megvitatást kívánt volna. Számomra döbbenetes a város vagyongazdálkodása. Vannak pl. kétes földtulajdonok, ingyen földhasználók (öt éve), erdők, fák nyolc éves irtása (sehol újra telepítés, de még a rönkök kiszedése sem), épületek, különböző értékek potom áron való eladása, elajándékozása stb. 1990-ben nem volt vagyon-leltár, ma sem élethű. Mindezek hatalmas veszteségek és manipulációkra adtak (adnak?) lehetőséget. A város részéről való többszöri ellenőrzési javaslatomat földügyekben (főleg MSZP-s Képviselőtársaim a Polgármester úrral

egyetemben) mindig elutasították. Sokévi küzdelem után - hála Istennek - lesz jó ivóvíz, de e mellett Endröd egy átlag-falusi képét éri el, nem városit.

2. A Humánpolitikai Bizottság munkája nehéz és látatlan. A különböző juttatásokat, segélyeket törvények, rendeletek szabályozzák. Az egészségügyi, ill. oktatási, művelődési intézmények működtetése sok gonddal jár, mindez sohasem volt nyereséges terület. Különböző döntések azonban ésszerűek voltak, ám a pénzhiányos élet nem mindig adta a legjobb ötleteket a döntéseknél. Az endrödi orvosi rendelők és annak környezete, felszereltsége több törődést kíván. Az orvosokat kivétel nélkül meg kell becsülni és megtartani városunkban, főleg ha jó szakemberek, fiatalok és szeretik őket a betegek.

3. Egymagam semmi többet, jobbat nem tudnék tenni. Összefogással, közös megbeszélésekkel sok minden elérhető, ha ebben partnerek a képviselőtársak. E nélkül nem megy. Szükséges a lakosokkal való jó kapcsolati forma is. Bizalmat kell adni, és próbálni feloldani az emberek évtizedes, az idők örven éves elfásultságát. A közélet iránti érdeklődésüket legalább szűk környezetünkben fel kell ébreszteni.

KATONA LAJOS

Válasz nem érkezett

KNAPCSEK BÉLA

1. Az önkormányzat munkájában a felvetődött kérdésekre kiegyensúlyozott választ ad. Szélsőségek nem érvényesülnek. Az adott helyzetből lehetséges előrelépésre képes. A ciklusban megvalósult az ivóvízprogram kivitelezésének elindítása. Előremutatónak tartom Gyomaendröd Város- és Térségi vonzás körzetének fejlesztési koncepciója előkészítését és feltehetően elfogadását.

2. A körzetemben jelentkező problémák megoldását szorgalmazom, különösen akkor, ha a képviselők többségének támogatására volt esélyem.

3. A kérdést úgy tenném fel, hogy mit támogatnék a következő időszakban: Gyomaendröd Város- és Térségének fejlesztési koncepciójából adódó fejlesztéseket, a szennyvíz-csatorna építés megvalósítását kiemelten és az útépitéseket.

DR. KOVÁCS BÉLA

1. 2. Önkormányzatiság: Lakossággal egyeztetett kiűzött célok (azok sorrendje) és azok fedezete.

Céljaink itt Gyomaendrödon mindig is voltak, a megvalósítás sorrendje nem volt vitáktól mentes, ez így van rendjén. A gond ott volt, a rendszerváltás óta mindkét ciklus idején, hogy célok, igények fedezete nem állt rendelkezésre. Azt a mindenkor kormány döntötte el, hogy mire mennyi központi normatívát ad. Ehhez a saját erő elenyésző volt, hiszen a helyi adók töredékét teszik ki a költségvetésnek, míg a segélyek évi 100 milliós nagyságrendben mozognak. A pályázatokkal befolyó összegek javitanak valamit az összképen, de valójában az önkormányzatiság a szűkülő pénzügyi lehetőségek között nagyon keskeny mozgástérben abban mcrül ki, hogy sokszor a

lakosság szempontjából nézve a testület rossz, rosszabb, vagy még rosszabb döntéshozatalra kényszerült. Ebben az esetben viszont a "rossz döntés" még mindig a lehető legjobb volt. Jó lett volna, ha a lakosság ezzel folyamatosan tisztában lehetett volna. a polgármester váltásig a "sajtó" ezeket a döntéseket állandóan, mint a képviselő-testület jó esetben alkalmatlanságát bizonyítandó tényként tállalta. amihez az országos közhangulat, az életszínvonal romlása remek táptalajt nyújtott. Ezek a körülmények sok képviselőnek szereztek keserű percek. Az első ciklusra talán az volt a jellemző, hogy a városban minden "meglévőt" megpróbált fenntartani a testület, ezért sok pénze elment, de a látványos dolgok elmaradtak. Az utóbbi ciklusban mivel (értékét tekintve) a leosztott pénz kevesebb, kénytelenek voltunk a kiemelten fontos (annak vélt) feladatokra koncentrálni. Így aztán intézmények szűntek meg, egyesültek, ha úgy tetszik a kegyetlen racionalizmus volt az "önkormányzatiság". Nyilvánvaló, hogy érdekek sérültek, és a "Bokros csomag" idején a "végén csattan az ostor" örök törvénytársaságéből fakadóan nem volt népszerű képviselőnek lenni.

3. Én befejezem ősszel ezt a megtisztelő feladatot. Tiszta lelkiismerettel, mert nem magamért lobbiztam, hiszen amikor mondjuk a legkisebb csoport, amiért kiálltam, érdekében próbáltam győzködni, az is 350-400 fős volt (a gimnázium), ahová nem az én, hanem az Önök gyerekei járnak. Végül, ha lehet a tisztelt választópolgároknak tanácsot adni: Olyan képviselőket válasszanak, akik szakértői egy-egy területnek, ami a város működésével kapcsolatos. Ne a demagóg szöveg, vagy bármely párt Pestről irányított agymozgása szabja meg a döntésüket. Fontos, hogy akit választanak, ne csak ismerje a dolgok működését, de igazán mellet tudjon (merjen) kiállni is.

KOVÁCS KÁLMÁN

Válasz nem érkezett

R.NAGY JÁNOS

1. A város önkormányzati munkája nem függetleníthető az országos politikától, hisz elmaradott térség lévén, nem rendelkezünk jelentős erőforrásokkal. Az időszak első felét a jelentős hitelállomány, az állami támogatás reálértékével való csökkenés jellemezte. A pénzügyi szabályozás mintegy rákényszerítette az önkormányzatot a takarékosabb gazdálkodásra. Erre az időszakra esett az állami ellátó rendszerek átalakítása, miáltal a testület időtálló koncepciókat nem tudott létrehozni. Állandó napirenden volt az intézményrendszer működésének vizsgálata, melynek eredményeként napjainkra a szerkezeti átalakítás befejeződött. Az önkormányzat munkáját sikeresnek tekintem, mert lobbis- és pártérdekek nélkül tudott a város javára dönteni.

2. Jelenleg a pénzügyi-bizottság munkájában veszek részt, amely pénzügyi kihatásai miatt szinte valamennyi testületi anyagot tárgyal. Napjainkra a pénzügyi egyensúly helyreállt. Ez egyrészt a kincstári rendszer bevezetésének, mely - a város érdekeinek előtérbe helyezésével - rangsorolja a pénzfelhasználást, másrészt a priva-

tizációs bevételeknek (gáz, áramszolgáltató intézmények) köszönhető.

3. A vállalkozások érdekében ipari park létrehozása. Helyi hírközlés megteremtése, mert direkt úton a lakossági kapcsolattartás nem megy. Nagyobb propaganda kifejtése az idegenforgalom érdekében.

NAGY PÁL

Válasz nem érkezett

SZENDREI ÉVA

Válasz nem érkezett

TÓTKA SÁNDOR

Válasz nem érkezett

DR. VALACH BÉLA

1. Én már a második ciklusban vagyok területen megválasztott, párton kívüli önkormányzati képviselő, így elég sokat láttam és tapasztaltam az eltelt közel nyolc év alatt. Úgy érzem, a második ciklusra sokat fejlődött az önkormányzat munkája. Mára már teljesen megszűnt a testületi üléseken a Gyoma - Endröd közötti kezdetben mesterségesen élezett "ellentét". Az üléseken tényleges, a város és a lakosság érdekeit szolgáló munka folyik, nem partatlan és értelmetlen viták.

2. Én ebben a ciklusban is (1994-ben) a Városfejlesztő, Fenntartó és Környezetvédelmi Bizottság elnöke lettem. Az időközi polgármester-választáson megválasztott új polgármestertől, Dr. Dávid Imrétől is bizalmat kapva, most a Városfenntartó és Környezetvédelmi Bizottság elnöke vagyok. Bizottságunk rendszeresen ülésezik, végzi munkáját. Sok, a várost és lakosságát közvetlenül érintő döntés előkészítése ment át kezünk között. Úgy gondolom, hogy mindig legjobb tudásom és lelkiismeretünk szerint jártunk el.

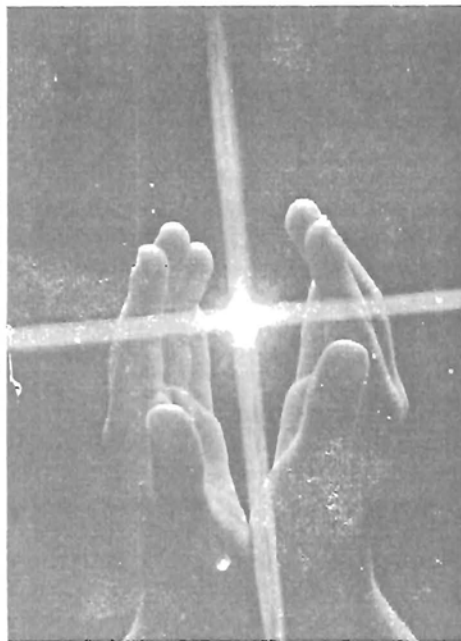
Sajnos a Képviselő-testületben most is kevés a többletmunkát vállalók száma, így ránk, (lehetünk ott vagy hatan - heten) lényegesen több feladat hárul. Remélem, a következő testületben több lesz a város iránt elkötelezett ember!

3. Nagy gondot jelent számomra a saját választási körzetem lakosainak képviselete. A "Gyomavég" lakosainak többsége idős, sokszor egyedülálló nyugdíjas, alacsony jövedelemmel, vagy munkanélküli. A mai szabályozás "eredményként" ezek az emberek ördögi körbe kerültek: rosszak az életkörülményeik, megélhetési gondjaik vannak. Ugyanakkor ők is joggal szeretnének emberibb és kényelmesebb környezetet érezni maguk körül. Szeretnék élvezni a XX. század végét, nem század eleji szinten! Nos itt a gond! A mai világban az állam gondoskodó keze csak azok felé nyúlik, akik a fejlesztésekhez a jelentős fejlesztési hozzájárulást (önerőt) le tudják tenni! Ahol nincs út és csatornahálózat, (és a családok nem képesek letenni a portánként számított "önerőt") ott nem is lesz, ott marad a századelő! Újraválasztásom eseti ezt a problémát is szeretném közmegelégedésre megoldani!

VÁRFI ANDRÁS

Válasz nem érkezett

AKIK ÖRÖKRE ELTÁVOZTAK TŐLÜNK

*„Nem milnak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a vigetelenség.”*

(Juhász Gyula)

Öz. BAJOGH VINCÉNÉ PINTÉR ANNA a Fő út 10. sz. alatti lakos volt, 83 éves korában rövid betegség után elhunyt július 18-án. Temetésére július 22-én került sor Endrődön. Gyászolják: elhalt testvéreinek családja, barátai és ismerősei.

Öz. CZIKKELY ELEKNÉ OLÁH MÁRIA, aki a Fő út 18. sz. alatt lakott június 13-án hosszú szenvedés után hunyt el, temetése június 19-én Endrődön volt. Gyászolják: 5 gyermeke, 10 unokája és 4 dédunokája.

DÉKÁNY MIHÁLY, a Balassi u.22-ben lakott hosszú szenvedés után 89 életévében június 27-én hunyt el, temetése Gyomán július 1-én volt. Gyászolják: 8 gyermeke, 13 unokája, 5 dédunokája.

DUSEK ANDRÁSNE, Mikszáth u. 11. sz. alatt lakott, amikor 76 éves korában, hosszas szenvedés után, érte a halál június 26-án. Temetésére, Gyomán, július 1-én került sor. Gyászolják: férje, 3 gyermeke, 4 unokája, 1 dédunokája, barátai és ismerősei.

FARAGÓ FERENC, aki a Fegyvernek u. 5/1. szám alatt lakott, tragikus hirtelenséggel 58 éves korában meghalt június 23-án. Temetésére júniusban került sor. Gyászolják: felesége, 2 gyermeke, 2 unokája, barátai és

ismerősei.

FORRAI LAJOS, az Álmos u.16. s. alatti lakos 73 éves korában rövid betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének július 18-án. Temetésére júliusban kerül sor. Gyászolják 3 gyermeke és családja, 2 unokája és barátai.

FÜLÖP JÁNOSNÉ HORNOK VIKTÓRIA, aki a Selyem út 123-ban lakott, 91 éves korában hosszú szenvedés után július 2-án távozott az élők sorából. Temetése július 6-án Endrődön volt. Gyászolják: 3 gyermeke, 7 unokája és 7 dédunokája.

FÜZI SAROLTA, aki Gyomán a vízműsor 8-ban lakott, 5-én, 60 éves korában érte a halál. Temetése július 25-én volt Gyomán. Gyászolják: testvérei és családjai, barátai és ismerősei.

GELLAI AMBRUS, hosszas szenvedés után 92 éves korában, hosszas szenvedés után június 12-én távozott az élők sorából, aki Gyomán a Móra F. u.17-ben lakott. Temetésére június 18-án került sor. Gyászolják: 5 gyermeke, 4 unokája, 7 dédunokája, rokonai és barátai.

GOMBOS SÁNDOR-t 61 éves korában, tragikus hirtelenséggel, június 15-én érte a halál. Temetésére júniusban került sor Püspök-lányban. Gyászolják: felesége, 4 gyermeke, 9 unokája.

HORNOK KÁROLYNÉ FARKAS MARGIT, aki a Gorkij u. 5-ben lakott, 76 évesen távozott az élők sorából hosszas betegség után július 11-én temetése július 15-én Endrődön volt. Gyászolják: 2 gyermeke, 4 unokája, testvérei és barátai.

KOVÁCS LÁSZLÓ, Szabó Dezső utca 13. szám alatti lakos 78 éves korában július 18-án hosszas betegség után halt meg. Temetése Gyomán július 27-én volt. Gyászolják: felesége, 2 gyermeke, 3 unokája, barátai és ismerősei.

KOVÁCS JÁNOSNÉ JUHÁSZ MÁRIA, 91 éves korában adta vissza lelkét az Úristennek hosszú szenvedés végzetével, június 15-én. Temetése Gyomán június 25-én volt. Gyászolják: 3 gyermeke, 3 unokája, 5 dédunokája.

NAGY ISTVÁN, aki a Zrínyi Miklós u. 1/3-ban élt, hosszú szenvedés után 46 éves korában távozott tőlünk július 13-án. Temetése Gyomán július 17-én volt. Gyászolják: felesége, 2 gyermeke, 2 unokája testvérei és családja.

NAGY LAJOSNÉ GIRICZ ZSUZSANNA szigetvári lakos (volt gyomai) 71 éves korában hosszú szenvedés után meghalt. Temetésére június 22-én került sor. Gyászolják: gyermeke és családja, 2 unokája, barátai és ismerősei.

NAGY SÁNDORNÉ WEIGERT ZSUZSANNA a Pásztor János u.7-ben élt 61 éves koráig, amikor is tragikus hirtelenséggel, június 22-én

eltávozott tőlünk. Temetésére Gyomán június 26-án került sor. Gyászolják: férje, 2 gyermeke, 4 unokája.

SÉLLEI ISTVÁN, a Vízmu soron a 15-ben élt, amikor tragikus hirtelenséggel 58 éves korában, július 13-án befejezte pályafutását az élők sorában. Temetése Gyomán július hóban volt. Gyászolják: felesége, 2 gyermeke, 3 unokája, testvérei és családjai, barátai és ismerősei.

Öz. SZABÓ DÁNIELNÉ PUTNOKI ESZTER, 63 évesen július 3-án rövid szenvedés után fejezte be földi életét, Temetése július 10-én volt. Az elhunyt a Lévai u. 7. sz. alatt lakott. Gyászolják: rokonai és ismerősei.

SZATMÁRI JÓZSEF, az Ady E u. 2/a-ban élt, amikor tragikus hirtelenséggel 56 éves korában, június 28-án érte a halál. Gyászolják: felesége 2 gyermeke és családja. Barátai és ismerősei.

SZENDREI JÁNOSNÉ KURILLA JUSZTINA, 87 éves korában, hosszas szenvedés után, június 29-én hagyta el földi életét. Temetése Gyomán július 2-án volt. Az elhunyt a Fő út 173-179-ben lakott. Gyászolják: gyermekei, unokái és dédunokái.

SZENTESINÉ SZATMÁRI ÉVA, volt gyomai lakos, Mezőberényben a Vésztoi u.11-ben lakott, hosszas betegség után 41 éves korában érte a halál június 19-én. Temették hamvasztása után. Gyászolják: gyermeke, édesapja, testvérei és családja.

SZMOLA JÁNOSNÉ FARKAS MAGDOLNA, a Selyem út 59-ben élt, amikor június 21-én súlyos betegség után csendben eltávozott. Temetésére június 24-én került sor Endrődön. Gyászolják: férje, gyermeke és 2 unokája, barátai és ismerősei.

TIMÁR EDE, a Fő út 38-ban lakott. Hosszú szenvedés után 91 éves korában adta vissza lelkét Teremtőjének június 27-én. Temetése július hóban volt. Gyászolják: veje és gyermekei, testvérei és családja.

TÓTH FERENCNÉ SIMON ESZTER, aki Gyomán a Sallai u. 10 számban lakott, 84 éves korában érte a halál július 11-én. Gyomán, július 17-én helyezték örök nyugalomra. Gyászolják: fia, leánya, 3 unokája, veje és ismerősei.

UHRIN PÁLNÉ UHRIN ESZTER, aki a Munkácsi u.: 1-ben lakott hosszú betegség, rövid szenvedés után 77 éves korában, június 17-én távozott az élők sorából. Temetése hamvasztás után az endrődi Szarvasvégi temetőben volt. Gyászolják: 2 gyermeke és családja, 3 unokája, 2 dédunokája.

**BÉKESÉG HALÓ PORAISON, FOGADJA BE ŐKET AZ ÚR AZ Ó ORSZÁGÁBA.
AZ ÖRÖK VILÁGOSSÁG RACYOGJON FELETTÜK!**

*„Méretes labbelli készítést
mérsékelt felárral vállalunk.”*

35-től 42-es méretig.
SEURO MODELL BT.

Fő út 57. (Volt Napkeleti vendéglő helyén)

Telefon: 06-66-386-800

Garancia! Minőség!

Kedvező ár!

Gellai Cipő

GYOMAENDRÖD, Fő út 140/2. - Tel.: 06-66-283-359

GYOMAI REFORMÁTUS TEMETŐK ÉS TEMETKEZÉSI SZOKÁSOK - I. Rész

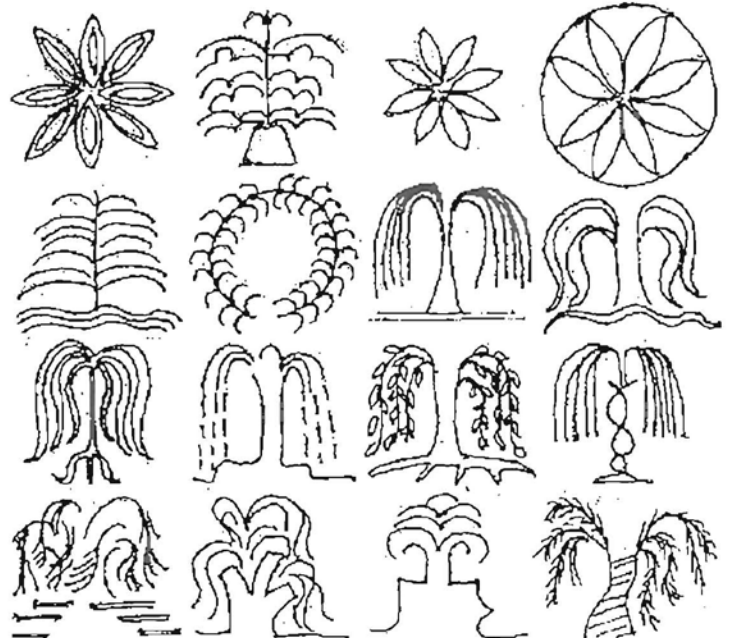
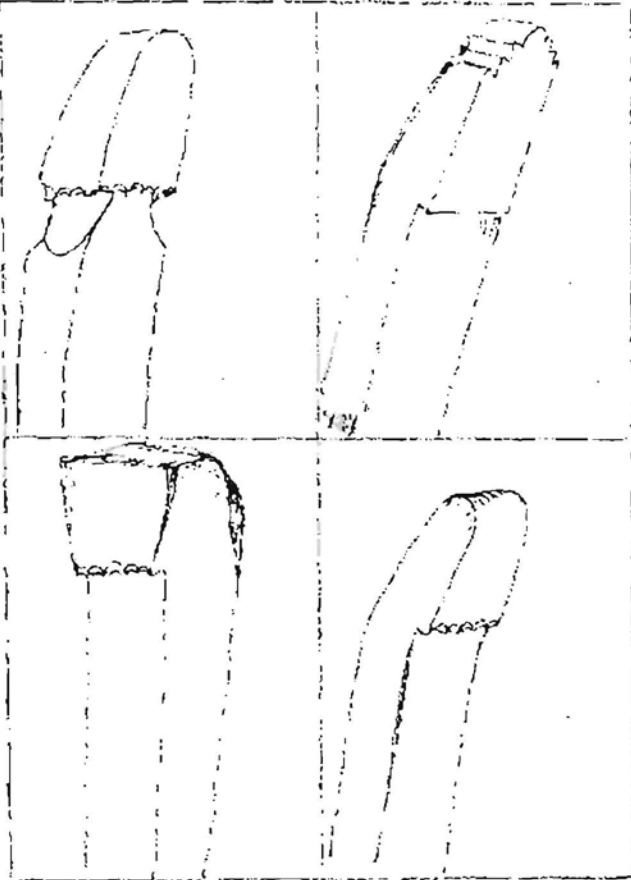
A közösség az elmúlt századokban is igyekezett a - temetőt a holtak faluját - valamilyen módon az élők falujából elkülöníteni. A templom körüli temetőket is fallal kerítették körül. E falak védelmi célokat is szolgáltak. Gyoma középkori templomának helye, s így az ezt körülvevő temető területe, ismeretlen. Talán a valóságot is megközelítő feltételezéseinket, hitelesítő régészeti feltárások hiányában, nem tudjuk megerősíteni. Valószínűleg köze van a templom körüli temetőhöz s Gyoma újratelepülés utáni első temetőjéhez, több temetőre utaló megfigyelésnek, melyek a következők: a Hősök útja - Fő út sarkán álló Debreczeni-féle háznál a Hősök útja "kövezése" alkalmával sok földet le kellett szedni s ekkor embercsontok kerültek elő. A volt főszolgabírói hivatal építésein (most Bethlen Gábor középiskola területe, tulajdona), s jelen korban is az iskola építkezésének alkalmával csontvázakat hánytak ki. Szintén embercsontok kerültek elő a Wodianer kastély (mozi, OTP, stb.), eszpresszó, volt orvosi rendelő (Christian-féle ház) területéről is. Ezt a Mátyás király - Fő út - Áchim utca által határolt területet levéltári forrás az 1700-as évekből "Körözsháti temető"-nek jelöli. Az 1816. évi térképen már új telkeket osztottak (ki) e nyilvánvalóan régi temető helyén.

1774-1794 között Mária Terézia királynő és fia II. József a "kalapos király" több rendeletet is kiadott szigorú szankciókat kilátásba helyezve a temetők lakott területen kívülre helyezése céljából. Ezt megelőzően is szorgalmazták a templom körüli temetők megszüntetését több-kevesebb sikerrel. (Erdélyben, Felvidéken napainkig is vannak használatban lévő templom körüli temetők). Gyoma első ilyen "kihelyezett" temetője volt (levéltári dokumentummal igazolhatóan) az 1763-ban megnyitott, 1816-ban már "régí temető"-nek jelölt temető, mely '94-ől

hosszú, 18 öl széles, soronkívüli temető a Berényi út és a szőlők között..." (ma: Bajcsi-Zsilinszky - Gyóni Géza - Lehel utca közötti terület). Ez a temető a mára már beépített Mata-kerti szőlők elején volt s később a temetőből is szőlőskert lett "Temetős kert" néven, de mindez már a "régimúlté". Maradványaira találtak mikor a Bajcsy Zsilinszky utat szélesítették a Vörösmarthy út tájékán, szépen látszottak az úttükörben a sírfoltok.

1968-ig, a köztemető megnyitásáig időrendi sorrendben a következő temetőket használták a gyómai reformátusok: Öreg temető, Kiszréti temető, Endrődi úti vagy Lógerkerteki temető. Időrendi sorrendben a megnyitásuk idejét értettem, mert mindhárom használták egyidejűleg is az egyes településrészen lakók. Az Öreg temetőt 1840-41-ben nyitották meg (ma: Nagy Sándor J. - Kató J. - - Kossuth út, mert a kenyérgyár és más ipari üzemek "alatt" is sírok vannak!). A Kiszréti és Endrődi úti temetőket 1886. nyarán "fogták fel". (Kiszréti, Mikszáth K. - Bajcsy-Zsilinszky - Gárdonyi út, Endrődi úti; Fő út - Ipartelepi - Selyem út által határolt területek). Mindhárom lezárt temető, a lehető legelhanyagoltabb állapotban. Legfájdalmasabb a művészeti, néprajzi értékekkel teli Öreg temető pusztulása (Papp Zsigmond családi sírboltja s több más művészi értékű munkája, Kálmán Farkas ref. lp. egyházzene-történész sírja stb.) 48-as honvédsírok ledöntve...). A régi temetőket árkokkal, kerítéssel, sövényvel vették körül. Temetőcsöszöket tartott az egyház, tűrhető fizetéssel, s a temetőben épített csöszházban laktak. A még temetetlen részen "gazdálkodtak" vagyis évenként mezőgazdasági művelés alá vették, vagy a rajta termett füvet szénának hasznosították. A temetők újratemetésére tett kísérletek merev elutasításra találtak s még "szerencse", hogy az új, vagy köztemető nem került ki a keselyősi hasításra. A hajdani "fűtől való fáknak" (fejfák és nem kopjafák! ez a típus nem kopjafa!) "lábtól való fáknak" csak itt-ott maradt hírmondója. A sokféle szép változat közül rajzban is mellékelek, homlokukon díszelgő fejfavirágokkal együtt. S még mondja valaki, hogy a gyómaiaknak nem volt népművészetük!

Cs. Szabó István

Másodszor köszöntötte már a reggel Jóskát a Tölgyeserdei Makkosországban. Már magasan járt a nap, mikor Király bácsi rányitotta az ajtót:

- No, csak lusta egy kisinasom van nekem, - mondta méltatlankodva - pedig, ha jobban igyekezne, neki adnám a fele királyságomat.

Föl is nézett erre Jóska menten, és nagy igyekezettel hessegette a tarka álompillét. Mert egyre csak vissza akart ereszkedni lecsukódó pilláira.

- Hiszen, már bukfencmagot is vetettem, tollasbálba is voltam, - mosolyogta álmosan.

- Hát a hímes hámba fogtad-e már a szöcskét? Hát a harmatkását elpergetted-e már? Az is a te do, god!

- Nem láttam én olyant! - szabadkozott a kis álomszuszkék félig szundikálva.

- Akkor éppen itt az ideje, hogy meglásd! Mert ma odamegyünk, ahol még nem jártál. A faiskolába.

Nosza, elröppent most hessegetés nélkül is az álmok pilléje.

- Pók is lehet arra, - kérte magát morcosan - még meg talál csípni!

- Írماغot teszünk a csípés helyére, - hangzott a ígélet.

- De vakond is túrhat, s még elbotlom benne! - pislogott fölfelé könyörögve Jóska - Nem is kell nekem már a fele királyság!

- No ha nem, hát nem. - pödört egyet a bajuszán a bácsi - Pedig olyan szépet nem mesélt még neked senki, amit ott láthatnál! Szelíd kis őzike vigyázza a rendet, és cérnalábú gólya a pedellus bácsi.

- Őzike? - élénkül fel Jóska - meg is simogathatom?

- Akár a gólyát is!

Nem is kérte magát tovább a kisi-

Mária néni meséi

Jóska Makkosországban VI. rész

nas, meglátszott az öröm szeme csillogásán.

Amikor odaértek nagyra nyílt a kerek bogárszemek! Annyi volt a kíváncsiság bennük, hogy más nem is látszott. Rendben sorakozó sudár fákat látott. Meg se moccantak, csak néhány kis le-vélke rezdült az ágaikon, ha lebbent a szellő.

- Tudják a regulát! - mondta büszkén Király bácsi - egy sem áll görbén, egy sem lóg ki a sorból! Derék kis csemeték.

- De hol a táskájuk? - kérdezte volna Jóska, de benne rekedt a szó, mert megrángatta valaki az ingecskéje alját. Nem volt az senki más, mint a pettyes hátú őzike. Király bácsi, lám igazat mondott.

- Kelep, kelep! Kételkedtél ebben? - imbolygott elő a cérnalábú gólya is egy zombécpadka mögül. Odabillegett ő is Jóska elé, és türelmesen várt. Bezzeg nem így az őzike. Fekete orrocskáját beledugta a fiúcska apró tenyerébe, és szelíd nógatással bökött egyet rajta.

- Kéri a járandóságát! - bontogatta Király bácsi az elemőzsiás tarisznyát, és előkotort belőle egy köteg friss lóherét, s egy jókora halat.

- Tessékeld csak őket a terülj-asztalkához! - bízta bátorítóan a kisi-nasát.

- Kedves vendég, nem kínálunk, végy egyedül, itt a tálunk! - hadarta Jóska, mert eszébe jutott, hogy otthon a nagymamának van egy falvédője, arra hímezték ezt. Elolvasta már százszor is magának. - Kerüljete beljebb! - tette még hozzá sietve. Üljetek le nálunk, hogy az álmunkat el ne vigyétek!

Aztán az őzike elé odatette a halat, a gólyának meg a csőrre elé tartotta a kötegni lóherét.

- Ezt edd meg magad! - kelepelte mérgesen a gólya, és az őzike is panaszosan nézett a szép szelíd szemével.

Király bácsi megc-

sóvalta a fejét.

- Látom már, hogy igazat szóltál. Nem kell neked a felekirályság, pedig gólyástól, őzikestől a tiéd lehetne.

- Még meggondolhatom - ütötte fel a fejét nagyhirtelen Jóska.

- Már hogy gondolhatnád? Hiszen elcserélted az ebédjüket is, azt sem tudod, kinek mi a jussa!

- Még megtanulhatom!

- Nem is boszorkányság az, én is úgy tanultam okos könyvekből. - De ha jól tudom még olvasni sem tudsz!

- De megtanulhatok! - macacskodott morcosan a gyerek, mert igen-igen szerette volna, ha övé lesz az őzike, meg a gólya. Jól érezte magát a faiskolában is. Ha nagymama és nagyapa is itt lehetne el nem kíváncozna innen soha, soha többé.

- Okosan szóltál! - mondta Király bácsi - szerencséd, hogy jó kedvemben vagyok. S ha még azt is megígéred, hogy esztendőre, vagy kettőre barátságot kötsz az egyszereggel is, itt a kezem, nem disznóláb. Parolát csaphatunk. Ki-ki állja aztán a szavát is, meg az egyezséget is!

Nagy asztal a tarka rét

*Nagy asztal a tarka rét,
Aranytál a margarét,
Tele finom csemegével:
Virággal, édes mézzel.
Kis méhecske arra száll,
Aranytálra rátalál.*

*Vigan zöngi: - Zöngő-zom,
Az ebédet köszönöm.
S hálából a szívességért,
A sok finom édességért,
Így zözög a méhike -
Beporozlak kis bibe.*

*Bólogat a kis bibe:
Lásd, az jó lesz méhike!
Így nevelek magot, sokat,
Magból kicsi virágokat,
S jövőre, ha erre jársz,
Mindegyikre rátalálsz.*

A mesét és a verseket írta: IVÁNYI MÁRIA

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

✉ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése - tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (fenyő fűrészáru, Interspan bútorlap szigetelőlemezek, kartonplasztlemezek...)
- ☞ Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)
- ☞ Burkolólap értékesítés (minta után)

Trodalmi oldal

HOLNAP A FÖLD ALATT...

(Mit jelentett magyarul az a bizonyos "szamizdat"?) Nyugodtan szólhatunk immár felőle (ideje is), mivel kimászóban vagyunk onnan, ahová szántak, az elnemzetlenít, és sírgöd-réből, s a Felséges Jóisten, ha tudja hányadszorra, mondjuk Mátyás király óta. Tehát: a "szamizdat"

törvénytiltotta, írásbeli megnyilatkozást jelent a Hazáért, s ez semmiképpen nem téveszthető össze a

moszkvai vezényletű röpcédulázással. Így születtek például a szabadságharc után Tompa Mihály: A gólyához, A madár fiaihoz című költeményei, Vörösmathy Mihály: A vén cigány, s a trianoni Erdélyben Reményik Sándor Végvári-versei, és Dzsida Jenő: Psalmus Hungaricus-a.

S Rákosi-tatárjárás idején így terjedtek Mécs László szívtépő alkotásai, s így másolták például a volt endrődi káplán P. Nádor Ferenc kegyes rendtársai az én bűnjellé "magasztosult", majd kötetben is megjelent Mindszenty József s Apor Vilmos hozsannáimat is. Ne illessen szerénytelen-séggel az együttemlegetésért senki.

Ilyen remekmű a sokáig Mécs Lászlónak tulajdonított: Üzenet Haza című Wass Albert (Júniusi számunk 13. old. Szerk.) alkotás is, amit Dr. Bakó Elemér, a washingtoni Kongresszusi Könyvtár igazgatója az "egymillió nyugati magyar mikeskelemen Zágónba-şóvárgásának" nevezett.

Úgy ítélem meg, hogy a Körös partján is visszhangra talál!

TÍMÁR MÁTÉ

Üzenet haza

Üzenem az otthoni hegyeknek:
A csillagok járása változó.
És törvényei vannak a szeleknek,
ésőnek, hónak, fellegeknek
és nincsen ború, örökké való.
A víz szalad, a kő marad,
a kő marad.

Üzenem a földnek: csak teremjen,
ha sáska rágja is le a vetést.
Ha vakond túrja is a gyökeret.
A világ fölött őrökdi a Rend
s nem vész magja a nemes gabonának,
de híre sem lesz egykor a csalánnak;
az idő lemarja a gyomokat.
A víz szalad, a kő marad,
a kő marad.

Üzenem az erdőnek: ne féljen,
ha csattog is a baltások hada.
Mert erősebb a baltánál a fa
s a vérző csonkból virradó tavaszra
új erdő sarjad győzedelmesen.
S még mindig lesznek fák,
mikor a rozsdá a gyilkos vasat rég felfalta már
s a sújtó kéz is szent jóvátétellel
hasznos anyaggá vált a föld alatt...
A víz szalad, a kő marad,
a kő marad.

Üzenem a háznak, mely fölnevelt:
ha egyenlővé teszik is a földdel,
nemzedékek őrváltásain
jönnek majd újra boldog építők
és kiássák a fundamentumot
s az erkölcs ősi, hóhéhr kövére
emelnek falat, tetőt, templomot.

Jön ezer új Kőmives Kelemen,
ki nem hamuval és nem embervérrel
köti meg a békesség falát,
de szenteltvízzel és búzakenyérrel
és épít régi kőből új hazát.
Üzenem a háznak, mely fölnevelt:
a fundamentum Istentől való
és Istentől való az akarat,
mely újra építi a falakat.
A víz szalad, de a kő marad,
a kő marad.

És üzenem a volt barátaimnak,
kik megtagadják ma a nevemet:
ha fordul egyet újra a kerék,
én akkor is barátjok leszek
és nem lesz bosszú, gyűlölet, harag.
Kezet nyújtunk egymásnak és megyünk
és leszünk Egy Cél és Egy Akarat:
a víz szalad, de a kő marad,
a kő marad.

És üzenem mindenkinek,
lestvérnek, rokonnak, idegennek,
gonosznak, jónak, hűségesnek és alávalónak,
annak, akit a fájás üz és annak,
kinek kezéhez vércseppek tapadnak:
vigyázatok és imádkozatok!
Valahol fönt a magos ég alatt
mozdulnak már lassan a csillagok
s a víz szalad és csak a kő marad,
a kő marad.

Maradnak az igazak és a jók.
A tiszták és a békességesek.
Erdők, hegyek, tanok és emberek,
Jól gondolja meg, ki mit cselekszik!

Likasszák már az égen fönt a rostát
s a csillagok tengelyét olajozzák
szorgalmas angyalok.
És léssen csillagfordulás megint
és miként hirdeti a Biblia:
megméretik az embernek fia
s ki mint vetett, azonképpen arat.
Mert elfut a víz és csak a kő marad,
de a kő marad.

WASS ALBERT

A gyakorlati életre nevelés alsó fokon

V. (befejező) rész - ... "hogyan Magyarország ismét Európa éléskamrája lehessen!"

Az új tantárgy (Gyakorlati foglalkozás) bevezetésével szükségessé vált a nevelők átképzése, illetve tovább képzése. Ezért az Országos Pedagógiai Intézet tanfolyamokat szervezett a nyári időszakban a tárgyat tanító nevelők részére. A tanárképző főiskolákon megindult a szakirányú képzés. Kertészetre, mezőgazdasági kisállattenyésztésre, és háztartási, szabás-varráásra oktatták a kiegészítő szakokra jelentkezett pedagógusokat, akiknek a nyári gyakorlaton is részt kellett venniük.

A sokirányú továbbképzésnek, tapasztalatszerzésnek, de nem utolsó sorban a nevelők tárgyak iránti szeretetéből fakadó, odaadó, lelkiismeretes munkájuknak eredményeként Békés megye, az ország megyéi közül, az első helyet foglalta el az oktatás színvonalá, a tárgyi feltételek tekintetében.

A hatvanas, hetvenes években a tanulók munkájából több alkalommal került megrendezésre megyei politechnikai kiállítás. Az akkori gyomai járás iskolái 1962. május hónapban rendeztek kiállítást a Gyoma 2. sz. iskolában. Később a "gyakorlati foglalkozás" tantárgy bevezetésének 20. évfordulója alkalmából 1978 szeptemberében Szarvason került sor a járási-városi jubileumi kiállításra. A gyomaendrődi iskolák a tanulók által készített munkadarabokkal (fa, fém, kézimunka), továbbá a nevelők által készített makettekkel, a gyakorlókerteket bemutató fotókkal vettek részt. Ekkor került sor a jubileumi plakettek átadására is, melyet a nevelőkön kívül igazgatók és a tárgyat segítő üzemek vezetői is kaptak.

Az endrődi iskola végleges gyakorló kertnek az Alkóutány új sarkán lévő portát (szemben a diákotthonnal) kapta meg. Bekerítése után szertárt, tantermet, zöldségtároló helyiséget építettek. Ezt követte az öntözéshez szükséges kút létesítése. Fáradhatatlan munkát végzett a

gyakorlókert mintakertté való létesítéséért Gellai János tanár. Az ő elképzelése alapján került megvalósításra a mintakert. A tanterv szerint melegágyban, majd fólia alatt nevelték saját részükre a melegigényes, trágyaigényes palántákat. Megvalósította a konyhakerti vetésforgót. Gyümölcsfákat ültettek, és azon mutatta be a tavaszi koronaalakítást és faápolási munkákat.

A megyei Művelődésügyi Osztály irányításával évenként, június első hetében, megfelelő szakemberek bevonásával értékelték a gyakorlókerteket. Az endrődi gyakorlókert a megye kertjei közül az első között foglalt helyet. A megtermelt zöldségfélét a kollégium konyhájának adták át.

Meglátogatta az itt folyó munkát Dr. Oroszi András utódja Balogh József mérnök-tanár az Országos Pedagógiai Intézet új tanszékvezetője is, aki elismerően nyilatkozott a látottakról.

Felvetődik a kérdés, hogy mit adott a tanulónak a tárgy? Először is a munkát kezdték megbecsülni, ismereteket, jártasságot szereztek a konyhakerti növények termesztésében, a gyümölcsfák ápolásában, a növényi (penészgombák, rovarok) károkozók elleni védekezésben. A fa-, fém-, és műanyag feldolgozásban, villanszerelésben alsó fokon, és motorismeretekre tettek szert. A lányok megtanultak szabni (kendőt, kötényt), korszerű elektromos gépeken varrni, hímézni, de bepillantást nyerhettek a konyha-művészetbe is. Zöldségfélék tartósítását végezték, főzés után jóízűen elfogyasztották főttjüket.

Összegezés képen; a tanulók alsó fokon igen sokirányú képzésben részesültek.

A nyolcvanas években, részben felsőbb sugallatra (ugyanis voltak még, akik az ipar nagyarányú fejlesztésében látták a gazdasági fellendülést), részben kényelmi szempontok miatt több iskola a gyakorló kertek helyett a műhelymunkát vette előtérbe. Véleményem szerint vidéken, de különösen az Alföldön, a termőföld ad lehetőséget a javak megszerzésére. Korszerű gépekkel történő szakszerű termesztés, az öntözés jobb kihasználásával, az állattenyésztés költségeinek csökkentésével ismét Magyarország éléskamrája lehetne Európának. Hogy ez

megvalósuljon, alapfokon kell a személetesen változtatni. Véleményem szerint a mezőgazdasági szakmunkásképző iskolák jó úton haladnak. Híve vagyok a számítógépes programok oktatásának, mert erre nagyszükség van, de kevésbé látom, hogy ezek az órák a nevelést, mint pedagógiai eszközt megvalósítanak. Ez alatt azt értem, hogy az erkölcsi, közösségi, esztétikai, egészséges életre, hazaszeretetre, munkára való nevelés, mint pedagógiai irányelv megvalósuljon.

Én hiszek abban, hogy megfelelő, lelkes, önzetlen, a tárgyat és a mezőgazdaságot szerető pedagógusokkal tovább lehet fejleszteni e tantárgyat, amit már több mint két évtizede "technika" néven illelnek.

HUNYA ALAJOS

„ÉPFE” - vállalkozó

közületi, vállalkozói-, magánrendelőknél teljes körű építőipari, szakipari és festő munkákat, azok tervezését, szervezését,

lebonyolítását anyagbeszerzéssel vállalja. ELLENŐRIZHETŐ REFERENCIÁKKAL RENDELKEZÜNK.

BARKAFA részlegünk igényes rendelőknek egyedi, művészi kivitelű faszobrász, fafaragó munkákat készít.

Mintaterem, iroda: Gyomaendrőd, Blaha L. u. 12/1.

Vezető: Barta László

Tel: 06-60-481-041. (06-66-285-659) Fax: 06-66-386-896.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT ÉS KATALÓGUST!

1997. november 1 óta a gyomaendrői szakorvosi rendelőben az urológiai betegek ellátása megoldódott. Rendelési idő: Hétfőn és szerdán 14-től 16 óráig.

Mivel főállásom a békési urológiai szakrendelőben van, sajnos időnként kések, amiért - ez úton is - betegek szíves elnézését és türelmét kérem. Az urológiai rendelő felszereltsége a társadalombiztosító által meghatározott feltételeknek megfelel. Korszerű labor, röntgen, ultrahang, cystoscopia, uroflowméter és számítógép segíti a munkánkat.

Mi is az urológia? - teszük fel időnként az ismerősök a kérdés, mely mutatja, hogy nem a legismertebb tevékenység a miénk.

Húgy és ivarszervi megbetegedések tartoznak az urológia tárgykörébe. Betegeink nagy többsége az idősebb korosztályhoz tartozik. A köztudatban főleg a prostata megnagyobbodás és vizeletési panaszok állnak, pedig a beteganyag igen összetett. Kicsiny gyermekkorban a fiúk fitymaszűkülete, letapadás, le nem szállt herék, ágybavizelés a leggyakoribb eltérés. Kislányok visszatérő hólyaghurutos megbetegedés miatt keresik fel a rendelőt, hogy kizárjuk fenntartó fejlődési rendellenességeket fennállását. F fiatal férfiak hererákos megbetegedése jön szóba, ezért fontos az otthoni rendszeres önvizsgálat. A herékben észlelt legkisebb elváltozás esetén is azonnal szakorvoshoz kell fordulni, mert az időben észlelt és kezelt megbetegedés igen jó arányban gyógyítható. A felnőtt lakosság körében a jóltápláltsággal összefüggően, az utóbbi évtizedekben, leggyakoribb a veseköves megbetegedések száma. (Háborús időkben alig van veseköves megbetegedés.)

ORVOSI

TANÁCSOK

Az urológiai panaszokról

Szerencsére az ellátás már nem a műtéti tevékenységre korlátozódik, a betegek nagy része ultrahangos köttöréssel, esetleg eszközös köeltávolítással gyógyítható. Kis kövek esetében gyógyszeres köhajtás jön szóba. Férfiak 40 éves kora után a hormonháztartás megváltozik, mely miatt a prostata növekedésnek indul. Kisebb nagyobb vizeletési panasz alakul ki, végső esetben a vizelet is elapadhat. Kezdeti stádiumban gyógyszeres kezeléstől várhatunk eredményt, előrehaladott esetben a prostatát eltávolítják. Ma már az esetek többségében ezt a húgycsövön keresztül végzik. Műtét után a betegek teljesen panaszmentessé válnak. A prostata jóindulatú megbetegedése mellett 50 éves kor után a prostata rosszindulatú elváltozásával is számolni kell.

Sajnos e megbetegedés panaszt csak későn okoz, ezért a diagnózis is késhet. A betegség korai felismerése esetén igen jó arányban gyógyítható, valamint a betegek életminősége a gyógyszeres kezelést követően nagymértékben javul. Tanácsos lenne ezért minden 50 év feletti férfi

évenkénti prostata szűrése. Ez fájdalmat nem okozó, könnyen elvégezhető vizsgálat, mely végbélen keresztül történik.

Idősebb hölgyek vizelet elcsorgás miatt fordulnak urológushoz. Ezt a panaszt általában a terhesség következtében megnyúlt, mélyfüggesztő izmok okozzák. Gyógyszeres és műtéti megoldás általában sikeres, melyet nőgyógyász és urológus szakorvosok végeznek.

Nem teljes felsorolásom végére maradt a betegek számára igen ijesztő vérvizelés, mely a húgyutak (vese, hólyag, húgycső) bármely részéről származhat. Oka lehet, az egyszerű hólyaghurut, de gyakran daganatos, köves megbetegedés kísérő tünete is lehet. Ilyen panasz esetén a beteg sürgősen keresse fel háziorvosát, illetve az urológiai szakrendelőt.

Türelmüket, figyelmüket köszönöm.

Dr. FARKASINSZKY ERZSÉBET

(folytatás a 6. oldalról) személyleírással és jármű leírással rendelkezünk, fokozottan figyelünk. Volt egy súlyos sérüléses balesetünk is, személygépkocsi ütközött frontálisan egy vele szemben haladó tehergépkocsival Nagylapason. Végül két közhasznú információra szeretném felhívni városunk polgárainak figyelmét: Június 1-től lépett életbe a tavaly őszi KRÉSZ-módosítás utolsó szakasza, melynek értelmében lakott területen való közlekedésben is kötelező a segédmotorokon a bukósisok használata. A másik pedig az, hogy őrünk megkezdte lassújárművek átrendszámozását, - melyről egy elmúlt évi kormányrendelet döntött, - s így ennek elintézésére nem kell Szarvasra utazniuk az érintetteknek, itt helyben elintéztető. A rendelet végső határidőként 1998. december 31-ét jelölte meg, eddigre tehát az összes lassújárművet át kell rendszámozni.

Köszönöm a beszélgetést, remélem, hogy legközelebbi számunkig sikerül lefűlelni az újonnan, vagy újrászerveződött csoportos elkövetőket, s így ismét kevesebb bűncselekményről, és több felderítésről számolhatunk be.

MARSINÉ GIRICZ ERZSÉBET

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa
18-41-es méretig

MINDENT EGY HELYEN

A PIKTOR BOLTBAN!

Gyomaendrőd, Fő út 204.

(telefon: 66-386-611.)

Kaphatók:

- festékek, lakkok, ecsetek,
- szerszámok, csavarok, szegek,
- ragasztók, záruk, vasalások,
- és linóleumok

PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN,
HOZZÁ RAGASZTÓK, FUGÁZÓ ALJZAT KIEGÉSZÍTŐ.

Megkérdeztük az illetékeset...

Kedves Olvasóink!

Ezzel az új rovattal szándékunk az, hogy az Önök panaszait orvoslásra eljuttassuk az illetékesekhez. Ezért kérjük levélben, vagy személyesen keressenek fel bennünket, hogy továbbíthassuk kéréseiket. Természetesen magán jellegű kérésekkel nem foglalkozhatunk, tehát csak közérdekű, a köz érdekét szolgáló panaszaitak juttassák el hozzánk.

Több olvasónk kérte, járjunk utána, mi az oka ennek a minden eddig felülmúló, de még legrosszabb álmainkat is túlszárnyaló "szúnyoginvázió-nak", mit tettek, illetve mit szándékoznak tenni ellene az erre illetékesek? A problémát nemcsak átvitt, hanem a szó legszorosabb értelmében a saját bőrömön érzem jómagam is, lévén hogy Ridegváros-rész utolsó utcájában, a Kisfok utcában lakom, vagyis a Körös mellett, olyannyira, hogy portánkat annak gátja határolja. Kérdéseimre Bóczér Tibor úr, a Polgármesteri Hivatal illetékes ügyintézője válaszol.

Azon kívül, ami mindenki előtt ismeretes, nevezetesen, hogy csapadékos időszak és a folyó elég hosszú ideig tartó áradása van mögöttünk, Ön szerint ez az oka, hogy már a déli 30-40 fokos hőségben is szúnyoghadak keserítik életünket?

Az idén kétszer is kilépett a folyó medréből, májusban és júliusban, és a kettő közötti időszakban a szokatlanul sok csapadék miatt nem száradtak ki a hullámtér laposabb részein megrekedt vizek, ezek sekély voltak miatt igen hamar elmelegedtek, valóságos bőlcsőt, melegágyat nyújtva a szúnyoglárváknak. Városunk fekvése is elég speciális ilyen értelemben, hiszen mintegy ezerhektárnyi belterületnek több mint felét teszi ki a Hármaskörös hullámtere, illetve a 4 bel- és 7 külterületi holtág és ennek környéke.

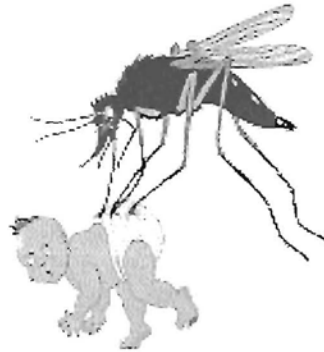
Olyan információt is kaptam, hogy január elseje óta, amikor is a fent említett területet tájvédelmi övezetté nyilvánították, nem is végezhető itt repülőgépes permetezés. Ez igaz?

Ez jó kérdés. Valóban, amikor idén megkértük az engedélyt a Körös-Maros Nemzeti Parktól a szúnyogirtásra, azt csak a természetvédelmi törvényben felsorolt feltételek mellett kaptuk meg, ennek értelmében repülőgépes permetezés nem végezhető természetes, és természetközeli vizek partjától 1.000 m-es távolságon belül, tehát nem csak a hullámtérben és a 11 holtág közvetlen környezetében.

De hiszen városunk polgárainak több mint a felét érinti lakóhelyük szerint. Itt semmiféle szúnyogirtás nem történik?

De igen. Tavaly kötöttünk szerződést az R. Sz. Coop, illetve a ROVÉRT Kft.-vel. A beszerzett referenciák szerint

több mint 100 településen végzik a szúnyogirtást, pl. Gyulán, de a fővárosban is, tudomásom szerint közmegelegedésre. Az előbbi a repülőgépes permetezést végzi, - s hogy az adófizetők is nyerhessenek betekintést arra vonatkozóan, hogy mire megy el a pénzük, - ezt hektáronként 708 Forint + Áfa összegért. Tavaly nem is volt a költségvetésben erre elkülönített pénz, hisz az előző 10 aszályos évben nem létezett szúnyogkérdés, így valamilyen átcsoportosított összegből tudtunk csak fedezni háromszori irtást. Idén már úgy készültünk, hogy eleve négy irtást ütemeztünk be. A ROVÉRT a szárazföldi irtást végzi, ami úgy történik, hogy egy

speciális készülékkel ún. meleg ködöt képeznek, permetszert ebbe porlasztják, ennek feltétele, hogy 18-19 C. fok legyen, mert így biztosítható, hogy ez a köd legalább 10-15 másodpercig lebegjen, s így a repülő rovarokat elpusztítsa. Ezt az eljárást alkalmazzák a hullámtérben, a ligetekben és a többi repülőgépes permetezéstől kizárt belterületi részekben is általában éjszaka, a hőmérsékleti feltételek miatt, ahol szilárd burkolatú utak vannak, mert ezt autóval végzik.

Hát ez számomra még mindig nem megnyugtató, úgy érzem, ilyen feltételek mellett jócskán akad "fehér folt" városunkban, bár nem áll rendelkezésemre százalékos adat, így megint saját utcámat tudom csak példaképpen említeni, ami nem hogy ezer, de száz méterre is alig van a folyótól, és sajnos szilárd burkolatú úttesttel sem dicsekedhetünk. Cyanítom még, sok ilyen utca van.

Tagadhatatlan "fehér foltok" még vannak, s egyelőre talán lesznek is. Keressük a megoldást, annál is inkább, mert nemcsak a lakossági panaszokkal, hanem a Zöldek pártjának ostarával is szembe kell néznünk, ami szerte a világon, így hazánkban is erősödik (ami egyébként öröndetes - SZERK.), s amit nem hagyhatunk figyelmen kívül európai integrációs törekvésünk függvényében. A környezetvédők a jelenlegi szúnyogirtási módszereket károsnak tartják, mert csak a melegvérűeket kíméli, de a rovarok közül a hasznosakat nem. Sőt! Ártalmas a halakra is, ma már bizonyított, hogy a néhány év előtti angolnapusztulást is ez okozta a Balatonon. Vannak ún. szelektív szerek is, és létezik olyan hatékonyabb módszer is, mint a lárvairtás, de ezek nagyságrendekkel többbe kerülnek. Valami kompromisszumos megoldást keresünk. Remélem, találunk is a fentiek összehangolásával. Ugyanis figyelembe kell vennünk az adófizetők pénztárcáját, de ugyanakkor panaszait is. A környezetvédelmet is össze kell hangolni a hatékonysággal. Végül némi vigasztalás, az eddig elvégzett 3 irtás után a negyedikre július 29-én kerül sor.

Mi is reménykedünk, s mire ez a cikk újságunkba megjelenik, a lakosság már tapasztalhatta az újabb szúnyogirtás kedvező hatását. Köszönöm a beszélgetést.

MARSINÉ GIRICZ ERZSÉBET